

SPRÅKLIG SAMLING

SPRÅKLIG SAMLING

1960

NR. 1
JANUAR-
FEBRUAR

Utgit av Landslaget for Språklig Samling

GIENSIDIG TILNÆRMING

Landslaget er partipolitisk uavhengig

Landslaget i desember 1960 vedtok nye hovedbestemmelser for SPRÅKLIG SAMLING. De nye målgrupper for samlingsarbeidet er: 1. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på landsnivå; 2. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på fylkesnivå.

Førsteleddet av samlingsarbeidet for SPRÅKLIG SAMLING vil arbeide aktivt for ett allsidig språklig og kulturelt liv i alle deler av landet, og særskilt i de områder som er mest utsatt for språklig tilbakegang.

NR. 5 OKTOBER- NOVEMBER

1960

Utgit av Landslaget for Språklig Samling

ETT ÅRS VEKST HAR GJORT SPRÅKLIG SAMLING TRE GANGER STERKERE

Aksjonsuka i september ga oss 10 nye lag

Språklig Samling har i løpet av året vokst seg betydelig. Det var først og fremst vår landsmøte i desember i Trondheim som ble årsfesten. Der ble det vedtatt nye målgrupper for samlingsarbeidet i 1960. Det var også på dette møtet at vi fikk 10 nye lag. Det var i alle fall 10 nye lag som ble etablert i løpet av året. Det var i alle fall 10 nye lag som ble etablert i løpet av året. Det var i alle fall 10 nye lag som ble etablert i løpet av året.

Vel møtt i Bø

Vi ønsker alle landsmøtende deltagere hjertelig velkomne til positive drøftelser og lydig samvær i Bø.

Halvor Dalene
formann i Bø lokalag

Halldor Krog Kvaloy
formann i Østfold

«Dommerne bør slutte opp om den nye læreboknormalen»

Jordst oppbakker drøfte på dommerne i Bergen

I et foredrag som ble holdt på dommerne i Bergen 23. september, ble det diskutert om dommerne bør slutte opp om den nye læreboknormalen. Det ble diskutert om dommerne bør slutte opp om den nye læreboknormalen. Det ble diskutert om dommerne bør slutte opp om den nye læreboknormalen.

Påmelding til landsmøtet 26. og 27. november

Med dette nummeret av avisene innbyr vi medlemmene våre til landsmøtet i Bø i Telemark helga 26. og 27. november. Det er viktig at alle medlemmer som ønsker å delta på landsmøtet, påmelder seg senest 15. november.

La oss markere framgangen fra aksjonsveke - Møt opp i Bø!

SPRÅKLIG SAMLING

1960

NR. 2
MARS-
APRIL

Utgit av Landslaget for Språklig Samling

GIENSIDIG TILNÆRMING

Landslaget er partipolitisk uavhengig

Landslaget i desember 1960 vedtok nye hovedbestemmelser for SPRÅKLIG SAMLING. De nye målgrupper for samlingsarbeidet er: 1. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på landsnivå; 2. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på fylkesnivå.

Førsteleddet av samlingsarbeidet for SPRÅKLIG SAMLING vil arbeide aktivt for ett allsidig språklig og kulturelt liv i alle deler av landet, og særskilt i de områder som er mest utsatt for språklig tilbakegang.

NR. 4 1960

Utgit av Landslaget for Språklig Samling

GIENSIDIG TILNÆRMING

Landslaget er partipolitisk uavhengig

Landslaget i desember 1960 vedtok nye hovedbestemmelser for SPRÅKLIG SAMLING. De nye målgrupper for samlingsarbeidet er: 1. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på landsnivå; 2. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på fylkesnivå.

Førsteleddet av samlingsarbeidet for SPRÅKLIG SAMLING vil arbeide aktivt for ett allsidig språklig og kulturelt liv i alle deler av landet, og særskilt i de områder som er mest utsatt for språklig tilbakegang.

GIENSIDIG TILNÆRMING

Landslaget er partipolitisk uavhengig

Landslaget i desember 1960 vedtok nye hovedbestemmelser for SPRÅKLIG SAMLING. De nye målgrupper for samlingsarbeidet er: 1. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på landsnivå; 2. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på fylkesnivå.

Førsteleddet av samlingsarbeidet for SPRÅKLIG SAMLING vil arbeide aktivt for ett allsidig språklig og kulturelt liv i alle deler av landet, og særskilt i de områder som er mest utsatt for språklig tilbakegang.

GIENSIDIG TILNÆRMING

Landslaget er partipolitisk uavhengig

Landslaget i desember 1960 vedtok nye hovedbestemmelser for SPRÅKLIG SAMLING. De nye målgrupper for samlingsarbeidet er: 1. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på landsnivå; 2. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på fylkesnivå.

Førsteleddet av samlingsarbeidet for SPRÅKLIG SAMLING vil arbeide aktivt for ett allsidig språklig og kulturelt liv i alle deler av landet, og særskilt i de områder som er mest utsatt for språklig tilbakegang.

GIENSIDIG TILNÆRMING

Landslaget er partipolitisk uavhengig

Landslaget i desember 1960 vedtok nye hovedbestemmelser for SPRÅKLIG SAMLING. De nye målgrupper for samlingsarbeidet er: 1. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på landsnivå; 2. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på fylkesnivå.

Førsteleddet av samlingsarbeidet for SPRÅKLIG SAMLING vil arbeide aktivt for ett allsidig språklig og kulturelt liv i alle deler av landet, og særskilt i de områder som er mest utsatt for språklig tilbakegang.

SPRÅKLIG SAMLING

1960

NR. 3
MAY-
JUNI

Utgit av Landslaget for Språklig Samling

GIENSIDIG TILNÆRMING

Landslaget er partipolitisk uavhengig

Landslaget i desember 1960 vedtok nye hovedbestemmelser for SPRÅKLIG SAMLING. De nye målgrupper for samlingsarbeidet er: 1. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på landsnivå; 2. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på fylkesnivå.

Førsteleddet av samlingsarbeidet for SPRÅKLIG SAMLING vil arbeide aktivt for ett allsidig språklig og kulturelt liv i alle deler av landet, og særskilt i de områder som er mest utsatt for språklig tilbakegang.

GIENSIDIG TILNÆRMING

Landslaget er partipolitisk uavhengig

Landslaget i desember 1960 vedtok nye hovedbestemmelser for SPRÅKLIG SAMLING. De nye målgrupper for samlingsarbeidet er: 1. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på landsnivå; 2. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på fylkesnivå.

Førsteleddet av samlingsarbeidet for SPRÅKLIG SAMLING vil arbeide aktivt for ett allsidig språklig og kulturelt liv i alle deler av landet, og særskilt i de områder som er mest utsatt for språklig tilbakegang.

GIENSIDIG TILNÆRMING

Landslaget er partipolitisk uavhengig

Landslaget i desember 1960 vedtok nye hovedbestemmelser for SPRÅKLIG SAMLING. De nye målgrupper for samlingsarbeidet er: 1. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på landsnivå; 2. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på fylkesnivå.

Førsteleddet av samlingsarbeidet for SPRÅKLIG SAMLING vil arbeide aktivt for ett allsidig språklig og kulturelt liv i alle deler av landet, og særskilt i de områder som er mest utsatt for språklig tilbakegang.

GIENSIDIG TILNÆRMING

Landslaget er partipolitisk uavhengig

Landslaget i desember 1960 vedtok nye hovedbestemmelser for SPRÅKLIG SAMLING. De nye målgrupper for samlingsarbeidet er: 1. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på landsnivå; 2. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på fylkesnivå.

Førsteleddet av samlingsarbeidet for SPRÅKLIG SAMLING vil arbeide aktivt for ett allsidig språklig og kulturelt liv i alle deler av landet, og særskilt i de områder som er mest utsatt for språklig tilbakegang.

GIENSIDIG TILNÆRMING

Landslaget er partipolitisk uavhengig

Landslaget i desember 1960 vedtok nye hovedbestemmelser for SPRÅKLIG SAMLING. De nye målgrupper for samlingsarbeidet er: 1. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på landsnivå; 2. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på fylkesnivå.

Førsteleddet av samlingsarbeidet for SPRÅKLIG SAMLING vil arbeide aktivt for ett allsidig språklig og kulturelt liv i alle deler av landet, og særskilt i de områder som er mest utsatt for språklig tilbakegang.

GIENSIDIG TILNÆRMING

Landslaget er partipolitisk uavhengig

Landslaget i desember 1960 vedtok nye hovedbestemmelser for SPRÅKLIG SAMLING. De nye målgrupper for samlingsarbeidet er: 1. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på landsnivå; 2. språklig samling i 1960 under lederskapet av en komité eller komitéer på fylkesnivå.

Førsteleddet av samlingsarbeidet for SPRÅKLIG SAMLING vil arbeide aktivt for ett allsidig språklig og kulturelt liv i alle deler av landet, og særskilt i de områder som er mest utsatt for språklig tilbakegang.

SPRÅKLIG SAMLING

1960

NR. 6
JULI-
AUGUST

Utgit av Landslaget for Språklig Samling

GIENSIDIG TILNÆRMING

Landslaget er partipolitisk uavhengig

Landslaget i desember 196

REDAKSJONELT:

Språklig Samling 50 år

Ja, det er faktisk 50-årsjubileum i år igjen, denne gangen for *bladet*, som kom ut første gang i 1960. Vi feirer det med dette nummeret, som inneholder et opptrykk av fire nummer fra 1960-årgangen. Nummer 3 har vi dessverre bare en dårlig fotokopi av, så dette samlenummeret inneholder opptrykk av nummer 1, 2, 4 og 5. Bladet kom ut annenhver måned i starten. Originalene hadde enkel bruk av farge i bladhode og i enkelte detaljer, men blir gjengitt i svart-hvitt her.

Språklig Samling 1960 var ganske forskjellig fra Språklig Samling 2010. En ting er at formatet var omtrent dobbelt så stort, og at hvert nummer hadde bare fire sider. Vel så påfallende er innholdet, som var av en helt annen karakter. Mens dagens blad er prega av forholdsvis tungt, akademisk stoff, var Språklig Samling anno 1960 et ganske variert og frodig blad med både kortere og lettere tekster.

Like så interessant er det å se på språket i bladet, særlig jamført med andre former for norsk, både datidas og nåtidas. Tekstene er på et lett og levende norsk som fritt blander bokmål og nynorsk, uten at det virker «kunstig» eller «unaturlig». Det er få eller ingen ord eller skrivemåter som ikke er i bruk i dag i nynorsk eller i bokmål – eller begge deler. Sannsynligvis vil de færreste reagere på enkeltord, men kanskje på at det av og til ikke er så lett å avgjøre om en tekst er på bokmål eller nynorsk.

Dette står i sterk kontrast til datidas riksmål og konservative nynorsk. Riksmålet den gangen hadde ikke bare ei rekke «faneord» som nå er så godt som døde (*nu, sne, sprog, efter*), men hadde også svært mange andre ordformer og uttryksmåter som er fremmede i dag. En typisk riksmålstekst fra 1960 virker oppstylta og knotete nå, med jålete ordbruk og stiv setningsbygning. De færreste, kanskje ingen, vil i dag si eller skrive *piken, chance, det forelskede par, hans hus* (uten trykk på hans), *forenet* eller *der finnes*. Den konservative nynorsken, «i-målet», hadde også former og uttrykk som er sterkt markerte i dag, men den har faktisk overlevd i en viss grad. Det kan være vanskelig å utrope en vinner, men 1960-riksmålet er definitivt en taper.

1960-samnorsken har ikke har slått gjennom som offisiell skriftnorm. Det er likevel ikke helt feil å si at den lever godt i 2010, særlig som talemål. Skrur en på en norsk radio- eller fjernsynskanal, kan en knapt unngå å høre tale som i skrift ville stått ganske nær språket i Språklig Samling anno 1960. Skrur en på og hører riksmål eller nynorsk i-mål, er det høyst sannsynlig at en hører et eldre opptak. Samtidig holder norsk folkemål for alvor på å trenge seg inn i den elektroniske hverdagskommunikasjonen. Det er ikke grunn til å tru at riksmål er særlig utbredt der heller. Undersøkinger har vist at folk bruker svært mye dialektprega språk, det vil si et *talemålsnært skriftspråk*, i elektronisk kommunikasjon. En e-post eller SMS med språkbruk som i Språklig Samling anno 1960 vil ikke stikke seg ut, særlig ikke om den er uformell. Derimot vil meldinger på 1960-riksmål stikke seg ut, og det vil også nynorsk i-mål gjøre.

NRK sender for tida repriser på Fleksnes-episoder fra 70-tallet og tidlig 80-tall. Det gir en sjelden anledning til å høre talt riksmål. Allerede den gangen hadde riksmålet fått en litt komisk klang (jf. den klassiske episoden med «vi har vunnet, seieren er vår»), mens det i dag er så dødt at det knapt fungerer som humoristisk virkemiddel. Det er mulig at det folkelige østlandsmålet i serien også kunne ha en komisk, stereotypisk effekt på 70-tallet, men i dag vil få reagere på annet enn det daterte riksmålet.

Vi trykker disse bladene i håp om at leserne vil finne inspirasjon til å jobbe videre for kampsakene våre. Noen er ikke aktuelle lenger: Saka om målbruk i Kringkastinga, hovedoppslag i nummer 2/1960, har endt med en seier en knapt kunne drømme om i 1960. Andre saker er verdt å kjempe videre for. Vi håper også at opptrykket gir inspirasjon til å skrive videre for bladet, både om smått og stort, lett og tungt, på et fortsatt levende, talemålsnært norsk.

SPRÅKLIG SAMLING

1960

NR. 1

JANUAR —
FEBRUAR

★ UTGITT AV LANDSLAGET FOR SPRÅKLIG SAMLING ★

gjensidig tilnærming

Landslaget er partipolitisk uavhengig

Landsmøtet i desember 1959 vedtok ny formålsparagraf for SPRÅKLIG SAMLING. Den tidligere formålsparagrafen blei vedtatt på skipingsmøtet 5. april 1959 under forutsetning av at lovene ville bli revidert på første landsmøte.

Formålsparagrafen er: «Landslaget for SPRÅKLIG SAMLING vil arbeide aktivt for ett skriftspråk i landet og søke å nå fram til dette ved gjensidig tilnærming mellom bokmål og nynorsk. Landslaget er partipolitisk uavhengig.»

Lyrikk på radikalt mål

OLA JONSMOEN er ein av dei unge lovande lyrikarane

— Norsk litteratur har mange døme som syner at forfattarane sjeldan kjenner seg bundne av trange målformer. Derfor er vel ikkje spørsmålet først og fremst kva språkform ein vel, men korleis ein nyttar ut språket og dei rikdommar det kan by ein forfatter. Norsk litteratur har og mange døme på korleis forfattarar har nytta radikalt mål — og radikalt mål vil ofte seie at skriftmålet er sterkt iblanda talemålsord — på ein så meisterlig måte at sjøl stivsinte ytterfløy-fanatikkarar har banna på at det har vore «stilrent konservativt», seier den unge

lyrikaren stud. filol. Ola Jonsmoen til «Språklig Samling». Jonsmoen har i år gitt ut ei diktsamling som han har kalla «Dagen, vinden og hjartet». Boka er illustrert av kona hans, Unni-Lise. Ho er og meister for portrettet av Jonsmoen på siste sida.

— Dei konservative hevdar at radikalt mål ikkje høver til diktning?

— Sjølsagt kan ein dikte på radikalt mål. Korfor i all verda skulle ein ikkje kunne det? Og eg trur etter kvart som den radikale språkviljen vil komme til å gi seg utslag (Over til side 4).

Ungdom i by og bygd går sammen

Vi vil sjøl være med og forme framtidsspråket, sier unge PER SEGLEN

SPRÅKLIG SAMLING har tilslutning fra både ung og gammel. Men det lover godt for framtida at det er de unge som fører an. Gjennomsnittsalderen for medlemmene og varamedlemmene i Arbeidsutvalget er mellom 23 og 24 år.

Per Seglen er yngstemann. Han er til daglig å finne på skolebenken i Oslo

katedralskole. Landsmøtet valte han inn som varamann til landsstyret, hakk i hel på kanonene Bull, Hovdhaugen og Vatnaland.

— Språkspørsmålet er ei sak som angår alle, både gamle og unge, sier Per. Det er de eldre som har vært mest aktive på dette feltet i lang tid, men nå er det på tida at ungdommen kommer

med for fullt! Vi unge bør gå i brodden, for det er tross alt vi som kommer til å bruke det språket vi blir samde om — det er vi som vil trekke fordelene av en felles skriftnormal. Vi skal sjøl være med på å bestemme vår framtid, og forme språket vårt slik vi vil ha det.

— Sjøl om enkelte av de eldre er av ei anna meining, er vel omtrent alle unge i

(Over til side 4).

Landsstyret for 1960

KIELLAND og KVALHEIM held fram som formann og nestformann

Landsstyret for 1960 blei valt av landsmøtet i desember 1959. Arne Kieland, Porsgrunn, held fram som formann. Også nestform., Alfred Kvalheim, f.t. Oslo, blir sittende.

Elles kom desse med i det nye landsstyret:

Halvor Dalene, Bø i Telemark, Helge Ytrehus, Lillehammer, Ivar Grotnæss, Oslo, Tomas

Refsdal, Rjukan, Harald Løvaas, Oslo, Thor Frette, Vadsø, Torkel Magnusdal, Kristiansand S, Asbjørn Liland, Oslo, Einar Sekse, Øystese og Rakel Seweriin, Oslo. — Varamenn: Einar Hovdhaugen, Lars E. Vatnaland, Trygve Bull, Birger Øverås, Kolvereid, Per Seglen, Oslo og Hallvard Kåre Kuløy, Bø.

Til revisorar valde landsmøtet Johan Vaksvik og Jostein Tjore.

Nå gjeld det DEG og MEG!

Gode voner for sekstiåra, seier lagtingspresident Vatnaland

— Landslaget for SPRÅKLIG SAMLING appellerar til alle framstegsvennlige bokmåls- og nynorskfolk om å gå aktivt inn for ei samling i språkspørsmålet. Ei slik oppgave fell også nøyre saman med den leia som Stortinget har staka opp og som er følgd i mange år, seier lagtingspresident Lars E. Vatnaland til «Språklig Samling». Vatnaland er varamann til landsstyret i SPRÅKLIG SAMLING.

— Dei brigde i målformene som ved offentlige tiltak er gjort dette hundreåret, har verka til eit større vid syn i språkspørsmålet innan bae leirar. Både bokmåls- og nynorskfolk som ser fordomsfritt på dette, er nå klar over og viss på at ein er på rett veg. Dette gir gode voner for samlingstanken.

— Står mye att?
— Med det arbeidet som hittil er gjort er det brøytta veg for mye av det som SPRÅKLIG SAMLING går inn for, å nå fram til eit skriftspråk ved at bokmål og nynorsk blir ført nærare saman. Talemålet i bygd og by gir eit rikt tilfang og eit godt grunnlag til å arbeide vidare på.

— Kva med den enskildede?

— Det er viktig at Stortinget stakar opp leia vi har å fare. Men det viktigaste er likevel at kvar enskild tar del i arbeidet. La oss alle, kvar med seg, gjøre alt vi maktar til å jamne ut motsetnadene mellom dei to malleirar og snarast råd er nå fram til det som er målet vårt, eit norsk skriftspråk.

Vi håper at sekstiåra fører oss eit godt steg vidare.

Perspektiv framover

Vi gjengir nedafor avsnitt for avsnitt den uttalelsen som blei vedtatt på landsmøtet i Oslo i desember 1959. Uttalelsen trekker opp organisasjonens syn på ulike felt der samlingstanken er aktuell og virker som språklige retningslinjer for tillitsmenn og andre medlemmer:

Landslaget for SPRÅKLIG SAMLING holdt sitt første landsmøte i Oslo 5. og 6. desember 1959.

SAMS MÅLSETTING

Landsmøtet appellerer til alle framstegsvennlige bokmåls- og nynorskfolk om å gå aktivt inn for samlingstanken i språkspørsmålet. Grunnlaget for samlingstanken er målsettinga: å nå fram til ett skriftspråk i Norge ved å legge talemålet i bygd og by til grunn for ei gjensidig tilnærming mellom de to målformene.

SPRÅKNEMNDA OG EN SJØL

Landsmøtet ser den store verdien i det faglige arbeidet som Norsk Språknemnd utfører. Det er avgjørende viktig å øke kjennskapen til den språklige rikdommen i landet, som det nå står til hvert enkelt menneske å nytte ut. En aktiv radikal vilje kan her rydde vegen fram til den samlende skriftnormalen som alle nordmenn håper vi en gang skal få.

PRESSA OG KRINGKASTINGA

Pressa har et stort ansvar i språkspørsmålet. Ved å spre saklig opplysning og ta i bruk radikale former i begge skriftmål kan avisene gjøre mye til å jamne ut språkkjøvinga i landet. Norsk Rikskringkasting har ei stor oppgave i denne sammenheng. De offisielle skriftnormalene i begge mål må sjølsagt være ramme om tjenestemålet. Men innfor denne ramma må det mangslungne talemålsgrunnlaget i landet vårt få komme til uttrykk ved at hver enkelt medarbeider får nytte de ord og former som lever i hans talemål.

JAMSTELLINGA OG TILNÆRMINGA

Landsmøtet er glad for at Regjeringa vil sette i gang tiltak med sikte på å gjennomføre jamstelling mellom de to offisielle målformene. Det er viktig å finne fram til ei ordning som sikrer effektiv og lojal gjennomføring av stortingsviljen. Våre offisielle skriftspråk har nå i så mange tilfelle ord og former som er felles for begge skriftnormalene. Landsmøtet appellerer til godviljen hos hver enkelt tjenestemann når det gjelder å bygge bru mellom målformene. Det er også av største vekt å nå fram til en enkel og naturlig stil.

LÆREBOKENE

De skolekretsene som har valgt å legge de radikale språkformene til grunn for undervisninga, har et rettmessig krav på lærebøker med slike former. Dersom forlaga ikke kan makte å gi ut lærebøker med radikalt mål, bør Stortinget søke å løse problemet på annen måte.

LOKALLAG OVER HEILE LANDET

Landsmøtet ber alle som vil virke aktivt for samlingstanken i språkspørsmålet, ta opp arbeidet på sin heimstad. Språklig Samling tar sikte på å samle interesserte fra alle språkleirer i lokallag over heile landet.

SEND BLADPENGENE

KR. 5,- I DAG

For kr. 5.— får du tilsendt «Språklig Samling» fem ganger i 1960. Fyll ut innbetalingskortet som følger med og send bladpengene over postgirokonto nr. 163 78 i dag. Betal samtidig kontingenten for 1960 (kr. 5 og kr. 2,50 for dem som ikke har egen inntekt). Dersom du sender inn både bladpengene og kontingenten, ber vi deg gjøre merksam på dette på kortet.

DEN NYE FOLKEREISING

Av MARTIN TRANMÆL

Språklig samling vil ikke bare frigjøre krefter som er bundet til to offisielle målformer, men også bidra til at de yngre kan uttrykke seg på en enklere og mer rammende måte enn så mange av oss eldre. Særlig gjelder dette

Ordskeiffe i NRK?

Riksmålsforbundet og Noregs
Mållag stør Språklig Samling

SPRÅKLING SAMLING sendte sist på gamleåret et brev til Norsk rikskringkasting. Vi ba NRK arbeide for å få i stand et ordskeiffeprogram om språksituasjonen, på bakgrunn av at den nye læreboknormalen nå er i kraft. Tittelen «Et steg videre?» blei antyda.

Vi foreslo videre at to representanter fra hver av de tre hovedorganisasjonene på språkfronten fikk delta i et sånt program. Både Riksmålsforbundet og Noregs Mållag har sagt seg interessert i planen og er villige til å være med i et program av dette slaget.

Kringkastingssjef Kaare Foster-voll har i et positivt svarbrev sagt at NRK for tida arbeider med å legge opp flere språkprogram. Nærmere om saka seinere.

byggdefolk, men også mange som er vokst opp i byene. De gamle, stive formene har ikke falt naturlig. De har virket hemmende. Det dreier seg såleis om en kulturell og også sosial frigjøring. For det er folkets brede lag som vil ha størst nytte av det alternativ en her står overfor.

Hverken bokmål eller nynorsk, riksmål eller landsmål kan løse den strid som er reist og som skoleungdom framfor an-

dre må svare for. Bare på folkemålets grunn kan en nå fram til en holdbar løsning. Det ordforråd og den uttrykksform som sjøl byungdom bruker, peker i den lei.

Men det er en utvikling som bør få et kraftig puff framover og bringes inn i faste og ordnede former. Det er der den nye folke-reising, Språklig Samling, har en av sine viktigste oppgaver. Lykke til!

6 ordlister frå same forlaget

Tilnæringsordlistene ligg nær kvarandre, seier rektor HALVOR DALENE

Det ligg nå føre ordlister frå Aschehoug, på bokmål og nynorsk, der tradisjonelle former og tilnæringsformer er kommi med i same utgava.

Samstundes gjør Aschehoug kjent at det vil gi ut fire ordlister til, moderat bokmål og det same for nynorsken. Rektor Halvor Dalene ved Telemark off. landsgymnas, har fått i oppdrag å stå for begge ordlistene med tilnæringsformer. Dalene er landsstyremedlem i SPRÅKLING SAM-

LING og skulle ha dei beste føresetnadene elles for å gjøre godt arbeid.

At eitt og same forlag såleis finner det nødvendig å gi ut 6 — seks — parallelle ordlister i det same norske språket, er jo i og for seg det beste bevis for at her trengs «språklig samling», seier rektor Dalene til avisa vår. Men på same tid viser det jo rikdommen og nyansane i språket, og når eit forlag finner det rimelig å gi ut slike «tilnæringslister» så bør vi i Språklig Samling vere glade for det.

— Kjem viljen til tilnærming nok fram i disse listene?

— Eg er heilt einig i at dei to 'tilnæringslistene' bør ligge så nær kvarandre som det fins råd. På den måten kan ein vise folk kor norsk eit bokmål

Studieopplegg om språkutviklinga

Landslotteri for å styrke økonomien?

Arbeidsutvalet har drøfta korleis ein best skal få studiarbeidet i gong rundt om i laga og blant andre som vil starte studieringar. Det er meininga å sette ned ei eiga studienemnd først på nyåret. Nemnda blir bedt om å arbeide ut eit opplegg for ein studiering. Studieringen skal orientere om ulike sider av språkhistoria og ta opp til drøfting aktuelle problem i språkstriden i dag. Arbeidsutvalet håper at stoffet til studieringen kan vere klart tidlig på våren.

Også på det økonomiske området blir det aktuelt å sette ned ei nemnd. Denne økonominemnda skal komme med framlegg til tiltak for å styrke økonomien i laget og få eit solidare økonomisk grunnlag for han. Fleire har vore inn på tanken å arrangere eit landslotteri.

— Eg må vedgå at til å begynne med hadde eg og svært vanskelig for å forstå «vitsen» med slike «tilnæringslister». Vi har jo dei offisielle listene, der alle tillatte former skal vere med. Men etter som eg har arbeidd med stoffet, (for det første bare bokmålslista), har eg kommi til at t.d. ei radikal bokmålsliste kan komme til å «virke» heilt annleis norsk enn ei liste der også dei konservative formene må vere med.

Ar.

Språkstriden død til 1970?

Rakel Seweriin venter krav om ei felles rettskriving

Et par dager før vi tok farvel med femtiåra spurte Dagbladet noen kjente personer om de trudde språkstriden ville være død til 1970. Vi klipper litt fra svare:

TRYGVE BULL: Jeg tror striden om maktposisjonene i høy grad vil være avløst av en edel kappestrid om å nytte ut de enestående mulighetene vårt språksamfunn gir oss ved at vi alle kan øse av så mange kilder.

HELGE KROG: Ikke hvis de arrigste på begge sider overlever.

ANTON BEINSET: Når språkdebatten ikke er slutt til den tid, er det fordi den ikke er ferdig. Den må ha sin naturlige tid, veksttid. I 1994 f.eks. kan det tenkes at språkdebatten har skiftet karakter iallfall, fra språkstrid til språksamarbeid. Vi må være fornøyd med det.

KNUT TVEDT: — Forresten er jeg ikke sikker på om jeg ønsker at språkdebatten skal være slutt, heller. Det er vel mer en ønskedrøm hos dem som føler at slaget er tapt. Man overvurderer ulempene ved at man snakker om dette viktige spørsmålet.

RAKEL SEWERIIN: Jeg tror at innen 1970 vil det komme streke krav om ei felles rettskriving med rikt ordvalg hentet fra talemål i by og bygd og med nødvendige valgfrie former.

EINAR MOEN: Språkstriden ligger mer i det vane- og følelsesmessige enn i det saklige planet. Jeg tror derfor ikke at språkstriden vil avgå ved døden så fort, men til 1970 vil det norske målet ha gjort nye, store framsteg ved hjelp av det målet som brukes i by og bygd.

HENRIK GROTH: Den nåværende språkdebatt vil være avgått ved døden. En ny — om nynorskens stilling som sidestillet offisielt språk — vil ha reist seg. God fornøyelse!

ROLF STRANGER: Jeg er innbitt motstander av samnorsk — et ufonetisk konglomerat og overanstrengt påfunn som virker forvirrende og forstemmende.

ROLF HOFMO: Samnorsken — på folkemålets grunn — vil da ha seiret, og konservatismens siste språkplanter — Foreldreaksjonen og Vestmannalaget — for lengst visnet bort. På den annen side er det iferd med å dannes et nytt engelsk-norsk språk. Den «dannede» del av folket kan jo snart ikke gi uttrykk for sine tanker, uten et stigende, men overflødig, supplement av engelske (amerikanske) ord.

Wergelandsveien

Av JOHAN RYDNINGEN

Det ville kor i Riksmålsforbundet bruker ordet samnorsk som hån-ord, og forsangeren her er dagens Grottesanger.

Men dette ordet duger ikke som skjellsord; det er for pent. De som angrep Henrik Wergeland for hans norske språkstrev, var mye flinkere: «Bukkebræg, raat, norsk Bukkebræg. Fenrichyll!» snurret de mot sin samtids Grottesanger.

Moltke Moe formet ordet samnorsk som et program. Men ordets historiske innhold og sikte kan vi finne lenger tilbake, og Wergelands avhandling — «Om norsk sprogreformation» var her et klart veimerke på denne norske linje som jeg vil kalle Wergelandsveien.

Omkring 30 år senere kom «Døleringen» omkring Vinje som det neste tydelige veimerke. Vinje hadde et mer funksjonalistisk syn på målsaken enn Ivar Aasen, og bymenn som Ernst Sars, Hagbart Berner og Carl Berner sluttet seg til ham. Som i sitt historiesyn elers, var Sars også i sitt språksyn evolusjonist, og han mente at også dansk-norsken, senere kalt riksmålet, var et uttrykk for vårt nasjonale vesen. — «Men den er ikke det fulde Udtryk og kan aldrig blive det.» og landsmålet

«vil først kunne blive det ved at utvikle sig jevnslid med Skriftsproget og af det efterhaanden optage den aandelige Arv, der er samlet i Aarhundreder, da det norske Sprog var dødt, mens det norske Folk levede.» Og Vinje selv ville ikke ha sitt språk «som ei Stasmøy paa Straa hei-me;» han ville skrive et praktisk og levende norsk. Her ville han være «ein rimeleg Mann» — «Lat oss spila so godt me kunna; kvar paa si Fele, so vert det vel Norskheit av.»

Det neste klare merke på Wergelandsveien satte Moltke Moe da han skrev «Retskrivning og folkedannelse» (1900) og «Norsk og dansk sprogdragt» (1906).

Jeg tror ikke at noen nordmann i dag trives godt med vår språkklovde kasus. Og det elastiske felt som vi kaller de valgfrie former, er en plage som vi inntil videre må slite med. Denne gyngende brua kan ikke være et evig ståsted, men et midlertidig balansested som vi må komme over. Om tempoet for denne overgang kan vi være uenige, men vi må, fort eller mer sakte gå Wergelandsveien til språklig samling. I dagens kjedelige situasjon får vi si med Vinje: «Hava me det vondt no, fær me det so godt sidan.»

Kr. 5.- for 1960

100 kr. for livsvarig medlem

Direkte medlemskontingent i Landslaget for 1960 er kr. 5 og kr. 2,50 for dei som ikkje har eiga inntekt. Kontingenten er den same som i 1959.

Lokallag kan sjøl fastsette kontingenten sin, men pliktar å betale 2/5 av den direkte kontingenten vidare til Landslaget.

Det er høve til å teikne livsvarig medlemsskap. Det kostar kr. 100.

Du kan betale kontingenten over postgirokonto nr. 163 78.

Send inn pengane samstundes som du abonnerar på avisa. Send dei i morgon!

SPRÅKLIG SAMLING

UTCITT AV LANDSLAGET FOR SPRÅKLIG SAMLING

Ansvarlige redaktører:

ARNE KIELLAND — KAY-OLAV WINTHER

Redaksjon og ekspedisjon: postboks 636, Oslo

Postgirokonto nr. 163 78

Trykt hos S. Bern. Hegland, Flekkefjord

INN I SEKSTIÅRA

Et nytt tiår ligger framfor oss. Det er blitt god tradisjon å stoppe opp et øyeblikk når en går inn i et nytt tidsrom. En trenger å se seg tilbake og å kaste blikket framover.

Den utviklinga som har funnet sted på språkfronten i vårt hundreår, er gledelig. De to skriftspråka våre er ikke til å kjenne igjen fra før. De er enklere og ledigere, og flere har fått del i dem. Talemålet i by og bygd har fått virke inn på skriftspråka og fornya dem. I stor monn har dette ført til at bokmålet og nynorsken har nærma seg til hverandre. Sammenlikna med femti år tilbake er det nesten ingen ting som skiller dem i dag.

Hvor langt er det så fram? Vi kan ikke gi noe svar på det spørsmålet. Vi veit bare

at vi er på rett veg. Vår første oppgave blir å gi saklig opplysning om språkutviklinga. Dette opplysningsarbeidet må nå fram til alle krokar av landet. Vi syns det er viktig å understreke saklig, for saklighet har ikke alltid prega språkstriden. Objektiv orientering om norsk språkhistorie fram til i dag og grunnene for at vi ønsker å føre samlinga til vegs ende, er alt vi trenger å gi. Det er ikke i SPRÅKLIG SAMLINGs ånd å legge hovedvekt på å angripe andre krefter i språkstriden.

Ved sida av opplysningsarbeidet har vi et anna viktig felt: oss sjøl. Vi skal ikke være redde for å innrømme at vi kan feile. Vi skal ikke holde oss fra å eksperimenterer av frykt for dem som vokter på oss. Framtids-språket kan bare bli det vi

venter av det når det er prøvd og veid. Konturene av det nye vil stige fram etterhvert. Slik er vi med og former framtida. Slik blir språket vårt.

Vi ber alle dem som slutter opp om samlingstanken i språkspørsmålet, gjøre sitt til å rive ned fordommer, legge fram vårt alternativ og sjøl være med og skape det norske skriftspråket. Vi håper sekstiåra vil bringe oss enda nærmere målet.

Avisa vår

Mange vil kanskje vere frista til å spørja: står det så vel til med økonomien i laget allereide at dei har råd til å gi ut eiga avis?

Vi eig ikkje råd, vi bare m.å.

Vi får melding om nye medlemmer kvar dag. Nye lag veks fram i by og bygd. Vi må ha ei avis som bind medlemmene saman. Her skal viljen til å nytte eit radikalt mål få fritt spelerom. Her skal medlemmene ha kjensle av at dei kan eksperimenterer og leite seg fram. Dei skal lære av kvarandre og gi kvarandre idear og tankar. By og bygd, ung og

gammal skal møtast i sams målsetting.

Avisa vår kjem med fem nummer i år. Neste år håper vi ho kan komme oftare. Hjelp oss sånn at kvart nummer blir best moglig. Det gjør du ved å skrive noen liner.

Men avisa skal ikkje bare bli god. Ho skal og nå fram til mange. Abonnér på avisa sjøl og hjelp oss med å skaffe nye abonnentar. Du har kanskje noen venner på arbeidsplassen eller i familien som har same syn på språkproblemet. Kanskje kan eit abonnement på avisa overtide andre?

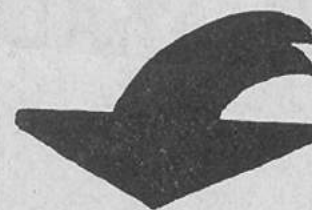
Vi reknar med di hjelp!

Mindre endringer i lovene

Normallover vedtatt for lokallaga

Dei nye lovene til Landslaget ligg nå føre på bokmål og nynorsk. Landsmøtet gjorde vedtak om noen mindre endringer i dei gamle lovene.

Samstundes vedtok landsmøtet normallover for lokallaga i organisasjonen. Også desse lovene kan ein få på bokmål og nynorsk ved å skrive til SPRÅKLIG SAMLING, postboks 636, Oslo.

FRITT ETTER ØVERLAND:

«Bedre med en snemann i Hemsedalsfjellene enn ti i Himalaya».

DEFINISJON

«Fri sprogutvikling»: retten til å nytte nu og no og samstundes forby nå.

De nye ordlistene skal ha fart hardt fram med ordet foreldreaksjon. Typografien viser klart at ordet nå må oppfattes som foreld(et)-reaksjon.

Utlendingene forstår ikkje korfor nordmennene slåss så fælt om hokjønnsformene. — Franskmenne til dømes plar vere nøgde med dei sånn naturen har skapt dei.

KUR

«Men en gang jeg vikarierte i en kontorjobb inne i Oslo fikk jeg kjeft fordi jeg snakket lærdøl i telefonen. Så talte jeg det pure riksmål da.

— Men det snakker du ikke nå? skulle lære å røyke. Jeg så meg i et speil, så var jeg kurert.»

(Intervju med lyrikeren Kari Bakke i «Diktets Venner»).

Til venstre og bakover Rakel Seweriin, Alf Seweriin, Trygve Bull og Lars E. Vatnaland (bak Vatnaland skimter en Einar Hovdhaugen). I rekka til høre sitter Magne Schjødt, K. J. Øksnes, fru Øksnes og Ola Jonsmoen nærmest. Innfelt formannen, Arne Kielland.

FRA LANDSMØTET

«SAMNORSK BLIR RIKT OG NYANSERT»

Mer poesi i Prøysens «Julekveldsvise» enn hos André Bjerke, sier forfatteren KÅRE HOLT

Fra riksmålshold blir det stadig hevda at et samnorsk språk vil være uegna til litterær framstilling. Hva meiner forfatterne våre om det?

«Språklig Samling» har hatt en samtale med forfatteren Kåre Holt som sier:

— Jeg tror tvert imot at samnorsk vil bli et rikere og mer nyansert uttryksmiddel enn de to målformene vi nå har, fordi det vil samle i seg både nynorskens og bokmålets muligheter.

— Det lar seg gjøre å skrive kunstnerisk fullverdig med radikale former?

— Hvilke former en foretrekker avhenger av hva en vil uttrykke. For å oppnå en spesiell effekt eller tone, må en kunne ta alle tilgjengelige

former i bruk. Språkets muligheter og mangfoldighet er det viktigste for en forfatter, som må stå helt fritt i sitt forhold til språket. Spørsmålet er derfor ikke radikale eller konservative former, men hvordan en skal komme fram til en best mulig kombinasjon.

— Det blir hevda at de radikale formene mangler poetisk gehalt.

— Det er noe tøv. Det fins f.eks. mer poesi i Prøysens «Julekveldsvise» enn i mesteparten av det André Bjerke har skrevet.

— Er «norsk folkemåls grunn» det rette grunnlaget for ei sammensmelting?

— Jeg hadde nær sagt, hva ellers? Folkemålet, d.v.s. dialektene må være grunnlaget. Folke-målet innebærer og «riksproget», men det er bare en brøkdell og må ikke være dominerende.

— Riksmålsfolket påstår at Språknemnda hindrer ei fri språkutvikling.

— Det gjør den ikke. Ethvert privatmenneske får

bruke språket som det vil. Nemndas oppgave er ikke å lage et personlig språk, men en normal. Trekke opp ytterpunktene. Mellom ytterpunktene er det rom for personlig bruk. — Hva er forresten «fri språkutvikling»? Jeg har inntrykk av at begrepet kan defineres temmelig fritt. Jeg går f.eks. ut fra at når Morgenbladet og andre konservative aviser retter innsendte artikler om til konservativt mål, så er det ledd i kampen for «fri språkutvikling».

— Læreboknormalen?

— Den er et skjellett. Ei ordliste — en språklig middelev. Den streker opp reglene. En norm må vi jo ha, f.eks. av omsyn til opplæringa i skolen.

— Hva med normalisering av litterære verker?

— På skolen skal elevene lære et normalnorsk.

Alfred Kvalheim form. i Arbeidsutvalget

HARALD LØVAAS sekretær i Landslaget

Det nye landsstyret har konstituert seg. Medlemmer i Arbeidsutvalget blei Arne Kielland, Alfred Kvalheim, Ivar Grotnæss og Harald Løvaas, med Asbjørn Liland som første og Per Seglen som andre varamann.

Arbeidsutvalget har holdt sitt første møte og valt Alfred Kvalheim til formann. Harald Løvaas er sekretær for Arbeidsutvalget og Landslaget ellers. Kasserer er Hallvard Endal. Formannen i Landslaget er som kjent innkalt til militærtjeneste i 1960, og blir borte fra hovedstaden første del av året.

Ei normalisering er derfor — kanskje — i noen høve nødvendig, men rettinga må bare gjelde rettskrivingen. Språktonen må ikke røres.

— Læreboknormalen blir og gjort gjeldende utafor skolen.

— Vi må ha en norm. Det har en i andre land og. Tror De f.eks. at en engelsk departementsfunksjonær får skrive som han vil? Det heter at alle skal få nytte morsmålet sitt. Men hva vil det si? Dialektene skifter fra bygd til bygd, og det ville bli fullstendig kaos, om vi ikke hadde en samlende norm.

(Over til side 4).

VI SKAL ALLE VÆRE MED Telemark i tefen

Av tidl. stortingspresident, G. Natvig-Pedersen

Alt stort begynner i det små. I dette tilfellet er det god grunn til å tru at tiltaket vil få stor framgang. Trass i alt ståket og store ord fra ytterfløyene i språkstriden er det samlingstanken som nå har vind i seilet. Det kan det neppe være tvil om.

Den bitre uforsonlige målstriden hadde sine forutsetninger i sosiale og nasjonale motsetninger i forrige århundre. Den tid er forbi, og vi må videre fram. Den tekniske og økonomiske utviklingen, industrien og samferdselsmidlene, har minsket motsetningene mellom by og land, også mellom talemålet i byene og på landsbygda. Dette er noe alle som vil, kan se og høre. Den sosiale og politiske utviklingen har jamna ut motsetningene mellom over- og underklasse her i landet. Det er snart bare i skriftspråket — to riksspråk for 3,5 millioner mennesker — at vi ennå har merker etter de store motsetningers tid.

Det som det gjelder om nå er å minske og fjerne motsetningene, å samle og bevare det beste, det mest verdifulle, i begge våre skriftspråk. Det gjør vi ved å bygge mest mulig på det naturlige talemålet i vår egen tid — også i skrift — slik som tanken har vært

med rettskrivningen av 1938 og læreboknormalen av 1959. Språknemnda vil være den sakkyndige rettleder i det planmessige, positive måldyrkingsarbeidet som nå må komme på brei front. Men vi kan alle være med og peke ut vegen mot det nye samnorske skriftspråket ved vår egen målbruk i skrift

og tale. Ikke minst vil den nye avisa kunne gjøre en stor gjerning her.

La det da være en støtte og en styrke — når angrepene av og til blusser opp igjen — å vite at det store flertallet i Norges Storting har stått fast om samlings-tanken i språkpolitikken i de siste 25 år.

I Rjukan er Tomas Refsdal formann, i Bø Halvor Dale-ne, i Lunde Knut Opheim og Holla Johannes Sannes. Alle disse stedene ligger i Telemark, og flere lag ventes der med det første.

Også Oslo har fått sitt lokallag. Formann her er K. J. Øksnes. Laget hadde et svært vellykket møte for jul, der høyesterettsadvokat Magne Schjødt og justisminister Jens Haugland talte.

I Snåsa har riksmålsfolket herja stygt den siste tida. Radikale bokmåls- og nynorskfolk fant at tida var inne til å gå sammen i arbeidet for ett skriftspråk. 80 medlemmer tegna seg ved starten da «SPRÅKLIG SAMLING Snåsa» så dagens lys. Formann er Osvald Løberg.

Jens Fossum blei formann i lokallaget for Lillehammer og Omland. Med i styret er mellom anna forfatterinna Magnhild Haalk og Helge Ytrehus.

Gymnasiastane følger opp. Tre elevlag er til nå skipa. Ved Gudbrandsdalen off. landsgymnas på Vinstra heiter formannen, Arne Finborud, Hanne Chr. Thorsen er sjef på Oslo katedralskole, og ved landsgymnaset i Bø i Telemark er Hallvard Kåre Kuløy formann. Bø-laget har kring 65 medlemmer.

Samnorskfolk i Skien-Porsgrunnsdistriktet har stifta Grenland lokallag. Formann er fru Liv Myklebost.

JA fra heile herredstyret

VALSØYFJORD INN FOR SPRÅKLIG SAMLING

Fra Valsøyfjord i Møre og Romsdal melder Ingvar Hestnes at heile formannskapet og herredstyret stor Språklig Samling. Bare et av herredstyremedlemmene har latt være å tegne seg som medlem, enda han har sympati med vårt alternativ. Det er fordi han står oppført i medlemslista til Riksmålsforbundet!

Også lærerstanden går hundre prosent inn for samlings-tanken i språkspørsmålet.

Det ser ut til at lokallaget i Valsøyfjord får en lovende opptakt.

Oslodistriktet

Alle medlemmene i Oslo-distriktet i 1959 var direkte medlemmer i Landslaget.

Seint på høsten 1959 blei som kjent Oslo lokallag stifta. Formann i laget, ekspedisjonssjef K. J. Øksnes, ber oss gjøre disse medlemmene og andre interesserte merksam på hvordan en skal gå fram for å bli medlem i Oslo-laget.

Du kan sende kontingenten til Landslagets adresse, postboks 636, Oslo, og merke av på baksida av talongen «Ønsker å bli medlem i Oslo-laget».

Chr. Almquist

SKOTØYFORRETNING

Telemarksgt. 18, SKIEN

Solid og rimelig SKOTØY

Fagerborg Modes

INGA LØVAAS

Stensgt. 4, Oslo

Godt utvalg i HATTER.

★ OVER FRA FØRSTE OG TREDJE SIDE ★

UNGDOM I BY ....

dag samde om at ett skriftspråk er et mål vi må nå fram til før eller seinere. Vi som går på skole veit hvor mange ulemper språk-kløyvinga fører med seg, med lærebøker på ulike målformer og norske stiler på to språk. Dette merkelige tilhøvet kan vi bli kvitt dersom både lands- og byungdom vil gå sammen om språklig samling. Vi må hugse på at de enkelte dialektene får beholde sine særtrekk i talemålet, det er skriftspråket vi i første rekke skal samle oss om. «Språklig Samling» kan bli en organisasjon av ungdom fra begge språkleirer, fra alle lag av folket — skoleungdom såvel som arbeidsungdom, uansett politisk innstilling.

— Ei oppfordring til dine jamnaldrende til slutt?

— Ut fra eiga erfaring må det bli: Tenk sjølstendig — ikke la deg påvirke av ensidig propaganda fra konservativt hald, men undersøk saka på eiga hand før du inntar et standpunkt. Da vil du sikkert finne ut at alle vi unge bør gå inn for et felles mål:

ett språk i Norge.

LYRIKK PÅ ....

i all skriftlig framstilling, vil det syne seg at lyrikk og prosa vil blomstre på radikalt bokmål eller radikalt nynorsk, slik det gjør hos mange forfattarar i dag.

Eg skulle tru at det ordtilfang som radikalt norsk vil komme til å bygge sin skriftnormal på, er det ordtilfang diktaren alltid har hatt til rådvelde. Før tala ein alltid om diktarfridom når det galdt språklige nyvinningar. Med tida vil alle få del i den fridommen.

SAMNORSK BLIR ....

— Hvem skal bestemme normalen.

— Alle som nytter språket.

— Forfatterne?

— .... må og være med. Men alene kan de ikke avgjøre spørsmålet. De kan jo ikke engang bli enige seg i mellom. Derfor må vi ha en vitenskapelig komité som Språknemnda, med oversikt og innsikt, til å ta seg av normaliseringen.

St. Olav.

— Mange av dei orda som forfatteren tidligare har kjent som dristige i si språkform er nå blitt til-latt i ein skriftnormal?

— Det er rett. Og eg trur ikkje det tilhøvet vil føre til stagnasjon, som mange har gitt uttrykk for.

Tvert om, det vil føre han inn på nye vegar der han vil finne utløyising for det i diktarhugen som krev ein viss originalitet, også reint språklig. Det har alltid synt seg at slik leiting etter nytt har gitt språket rikdommar, enten leitinga har vore i radikal eller konservativ lei, — seier Ola Jonsmoen.

FYLL DITT ORD MED ÅND

AV OLA JONSMOEN

Tre og ein halv million sjeler søker eit språk, billetten merkt eitt språk, eit av i morgon for den tida som ventar oss, utolsam og ny, eit som gir maskinen tolk og hestekreftene bak stål og betong ein bankande puls av ord, eit så rikt at det unge stumme som fødes i morgon kan finne sitt land i orda, eit kvardagsspråk og likevel eit eventyr så rikt.

For orda i di tale skal vere ja, ja og nei, nei, og uendeleg mykje meir: Heile verda i mellom bilete på bilete av paradis og himmel og djup armod.

Og orda i di penn er skrift, teikn som speglar di tale og spør deg, krevjande samvitsvart og strengt: er du sann? Er ditt ord eit svar der teikn og hjarteslag seier eit einaste: eg har svart av mitt eige!

I den augneblinken ligg språket ditt rundt deg som ein sølvrein draum og lokkar deg med glans og fortrollar deg til hjartet spør på ny: Er ordet framleis ditt, eit vitnemål som stilt slår fast: der står du menneske med menneske rundt deg, skal spørje og gi svar!

Da er det jubel i deg og det ordet du skal gi fyller deg som ei gave frå allting fordi det er ditt.

Varmt, åpe, ditt eige, det kjæraste, det du skjelv for, elsker, ottest, skitnar til og gret for. Det ordet som er ditt, — og vårt.

Du eig det, og så skal du nå det djupt inne, ta det og gjere det verdt å eige

Fyll ditt ord med ånd, lat det skyte fram som aks, gylne, blinkande mjuke men susande sterke og strie, festlege gulblanke glimt og likevel, kvardagskorn.

Form det fast kring alt du lærte, da er det kniven som glimar frå hjerne til hjerne og ber om å bli prøvd og slipt på ny, lyner som stålglimt, reiser din vilje, og åpner ditt syn

Varm det mjukt i ditt sinn og det stryk som ein kyss frå munn til munn med bøn om vare dikt, ein blomst som bøyer seg frå hjarte til hjarte og angar for alle av søt kjærleik i linn draum.

Fyll ditt ord med ånd, ordet det er, — ja, kornet som veiftar og lokkar sol til si mark og skugge til sitt djup og mogne krefter til si inste gylne kjerne.

Fyll det av liv slik at det heitt kan puste mot morgondagen og bli ein vind for heile landet med sol og mognings vilje i sitt sus.

(Ola Jonsmoens helsingssdikt til landsmøtet)

★ UTGITT AV LANDSLAGET FOR SPRÅKLIG SAMLING ★

Målbruken i Kringkastinga

HORDVIK: GRUNN TIL Å VERE NØGD MED STORTINGSVEDTAKET

Torsdag 25. februar 1960 gjorde Stortinget seg ferdig med denne saka.

Fleirtallet sitt framlegg vart vedteke av Stortinget med stort fleirtal. Berre Høgre + 2 frå Kristeleg Folkeparti (Wikborg og Solberg) stod mot. Mange spør kanskje: Kva var det eigentleg striden stod om og kva var alle samde om?

Alle i Kyrkje- og undervisningsnemnda var samde om:

1. Læreboknormalen skal leggjast til grunn for den offisielle målbruken i Kringkastinga, og at ein kan nytta hovudformer og sideformer.
2. Alle privatpersoner som har noko å bera fram i Kringkastinga, står heilt fritt, og kan nytta bokmål eller nynorsk etter ynske, radikale eller konservative former eller dialektar.
3. Kringkastinga sine tenestemenn står språkleg heilt fritt i kåseri og foredrag.
4. Det må verta ei jamnare fordeling mellom

bokmål og nynorsk.

Nemnda synte til at bokmålet hadde for 1958 pålag 83%, nynorsk 17% av verbalsendingane.

Dette var store og viktige ting, som det er grunn til å gleda seg over.

Det slær fast at ingen av dei som er med og tek det verkelege ansvaret for språkutviklinga her i landet, vil vera med på den

(Over til s. 4.)

Språklig Samling ideelt mål

Eneste løsning på striden, sier Jan Frydenlund

— Språklig samling? Jo, jeg syns det må være et ideelt mål. Språkkampen som er blitt ført gjennom generasjoner har overveide hatt negative konsekvenser. Tenk på all den forbitelse som er sådd i sinnene, alle positive krefter som kunne vært utnyttet på annen måte, all den splid, sosiale uro og kamp som er skapt. Hvis vi ikke når fram til et felles språk, er det vel ingen grunn til å tro at språkkampen vil opphøre eller bli ført i mer moderate former enn hittil. Men betingelsen må være

(Over til s. 4.)

SPRÅKLIG SAMLING INN I DET NORSKE FORSVARET

★ Rekrutter starter lokallag på Sessvollmoen

At vi skulle få lokallag i det norske forsvaret, var vel mer enn vi torde håpe på. Men rekrutt Bent Wettergren-Jensen melder fra Sessvollmoen i Akershus at laget er skipa. 23 rekrutter står sammen bak det nystifta laget.

— Laget blei stifta på et åpent møte, forteller Wettergren-Jensen, initiativtakeren og den første formann. Ernst Sørensen og Einar Lundebø var kommet for å innlede, og artig var det.

(Over til s. 4.)

Bergenser i spissen for samlingsarbeid på Sørlandet!

Arendal utfordrer jamnstore distrikt til medlemsdyst!

Språkstriden har herja fært i Arendal etter jul. Ikke mindre liv blei det i byen da lokalavisene kunne presentere et stort opprop

fra kjente navn i distriktet. De innbydde til møte for å stifte Arendal lokallag av Språklig Samling.

(Over til s. 4.)

SPRÅKLIG SAMLING tar opp aktuell sak:

FEM UNGDOMMAR I EIGA SIDEMÅLSNEMND

SPRÅKLIG SAMLING har sett ned ei særskild nemnd til å ta føre seg sidemålets plass i skolen i dag. Det har vore debatt om spørsmålet i den seinare tid, så saka er i høgste grad aktuell. Arbeidsutvalget meiner det er sers viktig at dei unge sjøl får sleppe til med synet sitt og har derfor bedt fem ungdommar gå saman i Sidemålsnemnda.

Til formann i nemnda har arbeidsutvalet peika ut Edgeir Benum frå Verdal, og medlemmene elles er Kåre Hauge, Innvik i Nordfjord, Jostein Stokkeland, Voll på Jæren, Gudleiv Bø, Bærum og Per Egil Hegge, Sakshaug i Nord-Trøndelag.

Det heiter i mandatet til Sidemålsnemnda at ho skal skaffe eit oversyn over sidemålets plass i skolen i dag. På bakgrunn av dette oversynet og den aktuelle debatten om spørsmålet skal nemnda legge fram ei vurdering og peike på tiltak som ho meiner bør gjennomførast.

Nemnda skal ha avslutta arbeidet sitt i løpet av sommeren 1960. Det er meininga at innstillinga skal bli sendt til laga våre til ordskifte. Saka blir tatt opp på første landsmøte.

KULTUR-STOFF

av ulike slag tar vi mot med glede i redaksjonen. Vi inviterer leserne til å skrive si meining om aktuelle spørsmål i samfunnsdebatten. Sjølsagt er bare forfatterne sjøl ansvarlige for innholdet. Det felles draget ved innlegga skal være ei radikal språkdrakt.

SPRÅKLIG SAMLING veks seg sterkare

Det er tydelig at Språklig Samling har vind i segla. I tida frå landsmøtet i desember i fjor og fram til nå har laget dobla medlemstallet sitt. Det ligg i dag på kring 1100 medlemmer.

Vi har 16 lag i arbeid og fleire kjem med det første.

Til alle dei som har planlagt å skipe lag, ber vi at dei sett seg i samband med sekretariatet i Språklig Samling. Adressa er postboks 636, Oslo. Landslaget står til teneste med råd, vink, møteopplegg, foredrags-haldarar osb.

Bli abonnent. Send inn kr. 5,— over postgirokonto nr. 16378 og få bladet tilsendt. «Språklig Samling» kommer ut fem ganger i året og inneholder nyheter og artikler om språkpolitikk, språkutvikling og andre aktuelle kulturspørsmål.

TING AVISA

★ I DAG! ★

Sidemålsstilen i søkelyset

Av Gunnar Jenshus

Sidemålsstilen til examen artium er kommet i søkelyset. Det kan derfor være nyttig å tenke over hvorfor den er innført, hvilke fordeler og vanskeligheter den fører med seg, og hvilke konsekvenser det vil ha om den avskaffes.

I realiteten er sidemålsstilen en naturlig konsekvens av jamstillinga mellom de to skriftmåla våre. Skal denne jamstillinga kunne gjennomføres i praksis, er det nødvendig at alle som er beskjeftiget i offentlig administrasjon, behersker begge målformer. Embetsmenn og offentlige tjenestemenn må altså kunne lese og skrive både bokmål og nynorsk.

De to målformene står hverandre så nær at de i virkeligheten bare er varianter av ett og samme språk. Jeg synes derfor det er rimelig å kreve at alle som tar høyere utdanning (artium), kan bruke begge former.

Det er to argumenter som vanligvis føres fram mot sidemålsstilen. Den skaffer elevene mye ekstra arbeid som de ikke synes de har noe igjen for, blir det sagt. Til dette vil jeg svare at den skriftlige opplæring i et sidemål naturligvis tar tid. Men om elevene skal få noe igjen for den eller ikke, avhenger i høy grad av lærerens innstilling og arbeid. Jeg kjen-

ner lærere som føler denne undervisning som en irriterende plage, og som også får elevene sine til å føle det samme. Men jeg kjenner også gymnasielærere (blant dem uttalte motstandere av nynorsk) som driver en aldeles glimrende undervisning i nynorsk, og som formår å få denne undervisning til å virke fremmende, ikke bare på all norskopplæring, men også på undervisningen i fremmede språk (tysk f. eks.)

Videre blir det pekt på at avskaffelsen av sidemålsstilen vil gi tid til mer lesning av sidemålet. Jeg tror ikke at mer lesning vil erstatte en skriftlig opplæring som tar sikte på en eksamen.

Naturligvis er sidemålsstilen en belastning akkurat som alle andre pensumtillegg. Men spørsmålet er om vi vil ta konsekvensen av at vi har to målfører, eller ikke. Egentlig er det vel et rettferdskrav og et tegn på demokratisk kultur.

Hvilke følger vil en avskaffelse av sidemålsstilen kunne få?

For det første må vi regne med at det da vil gå med sidemålet som med andre eksamensfrie fag i en eksamenskole: det vil bli lite undervisning i det.

Vi vil videre oppleve at storparten av akademikere våre ikke greier å ut-

trykke seg på sidemålet. Følgen av det vil igjen bli at måljamstillinga må droppes fordi vi ikke har embets- og tjenestemenn som behersker begge målfører, og vår lærerstand, som i stigende grad rekrutteres fra artianerne, ikke lenger makter å lære folkeskolens elever å lese begge målfører.

Med dette følger også at respekten for sidemålet vil avta. Ingen behøver å bry seg om et målføre som en ikke må lære. Og vi vil få enda flere mennesker som «ikke forstår» nynorsk.

Nå vet jeg at enkelte av dem som vil ta bort sidemålsstilen til artium, har alternativer for denne opplæringa. Men for det første faller da det argumentet bort at det skal bli bedre tid til norskundervisningen ellers, og for det andre tviler jeg på at andre ordninger kan gi en like god eller bedre undervisning.

Torkel Magnusdal:

ØVERLAND KOMMER ETTER

I et selskap for ei tid sia kom samtalen inn på språkstriden, og ei hyggelig gammel dame kunne da fortelle de andre gjestene at nå var samnorsken heldigvis ferdig, den hadde spilt ut si rolle her i landet. Stor glede blant samtlige. Jeg lot da falle et lite ord om at det var visst ikke så heilt sikkert, spesielt ikke etter at Øverland var begynt å bli samnorskmann. Stor latter. Men den hyggelige gamle dama ba om ørenslyd og uttalte at kunne jeg dokumentere at Øverland var begynt å helle til samnorsken, og dermed til Språklig Samling, så skulle ho gi meg rett.

Tilfeldigvis var Riksmålsforbundets ordliste av 1952 for handa, den går Øverland god for, og så tok vi fatt. Vi leste oss nedover sidene og fant i hundrevis av norske ord og uttrykk

og a-ord som samnorsken har stridd for gjennom alle år, og som Språklig Samling nå går inn for. Her er et lite utvalg:

Andsynes, attergløyma, atterhaldet, være i beit, Bleika (fisken), vassbløytta, duppa, dygda, eika, elta, esja, flua, fiya, fokka, hajella, halvøya, hevda, heimehage, gamla, geita, gimra, huldra, hytta, ia, jakta, jekta, karva blad, katta, kokka, laga (så laga), lauga seg, lealaus, løa (høy), reinspikka, vedskia, trugsmålet, unn-taket, osv. osv.

Etter hvert som vi fant disse orda fram, blei gjestene mer og mer forundra, og da vi til slutt leste Øverlands forord der han sier:

«Vår ordliste bygger på levende, dannet dagligtale og på riksmålets skriftlige tradisjon» falt det ei usikker stillhet over forsamlinga. Det var slått ugjendrivelig fast at Øverland nærmer seg Språklig Samling.

Og Øverland er ikke alaine. Slår en opp i riksmålstidsskriftet «Ordet» for 1957 s. 373, finner en en artikkel av nå avdøde Carl Keilhau. Han skriver:

Det er sant at en del av hunkjønnsformene er glidd naturlig inn i riksmålet. Hvor de også har vunnet formell godkjenning gjennom riksmålsforbundets ordliste. Det gjelder former av typen jenta og kjerringa, vårknipa og høyonna, øya og bjørka. Disse formene er til og med obligatoriske i vår egen ordliste, andre former har vi godkjent som valgfrie sideformer, f. eks. bygda og grenda, elva og bukta, brygga og grøfta, gåsa og gjedda.

Skulle en av og til synes at det går langsomt med å føre de to skriftspråka i landet vårt sammen til ett, kan det være nyttig å kikke litt i Riksmålsforbundets ordliste med Øverlands forord. Det gir gode løfter for Språklig Samling, og viser at det hjelper å arbeide for ei god sak.

2 ganger Øverland

«Samtidig er riksmål, det språk som tales, leses og skrives av det overveiende flertall, avskaffet ved lov» (understreka av oss).

«Man har tillagt mig den idiotiske uttalelse, at 70 prosent av folket taler riksmål. Hvad jeg har sagt er dette, at i Norge som i alle andre land taler de fleste en eller annen dialekt»

Vestfold Arbeiderblad

AVISEN MAN LESER OG LIKER

SKOLEN OG PRESSA I SENTRUM

LIV MYKLEBOST I GRENLANDSLAGET
OVERVEIER STATSFORLAG

det mest populære leseverket bare blir gitt ut med moderate former. Det synes altså å være all grunn til å støtte forslaget om et statsforlag.

— Hvordan stiller pressa seg?

— Jeg tror at vi har flertallet på vår side.

FELLESMØTE FOR JOURNALISTER OG LÆRERE

Vi er så heldige å ha som medlemmer flere lærere og lektorer med grundig kjennskap til norsk språkhistorie, og en av dem vil lede ei studiegruppe i dette emnet, så medlemmene kan få ei innføring i bakgrunnen for den uheldige språksituasjonen. Når vi får medlemmer nok til å kunne ta et slikt løft, vil vi dessuten prøve å få til et fellesmøte for journalister og lærere, hvor vi kan utveksle meninger.

RESPEKT FOR DIALEKTGRUNNLAGET.

Framfor alt må en nå vekke tillive folks respekt for sitt eige dialektgrunnlag. Det vil være den beste starten for en samskipnad som vil bygge vårt framtidsspråk på norsk folke-måls grunn. Fra nå å være ei motesak bør det for framtida bli ei skam å fornekte dialektenes rett i vårt skriftspråk. Den konservative pressa kan ikke i det uendelige drive på å splitte der det store flertall av folket ønsker samling.

Samfunnet, mennesket — og språket —

Av Harald Løvaas

Sia grunnlovverket på Eidsvoll i 1814 har det norske folket gradvis arbeidd seg fram til nasjonalt sjølstende. Samstundes med den politiske frigjøringskampen, og bestemt av den, er det foregått ei utvikling på det kulturelle og språkpolitiske området; bort fra en tungvint og dansk-norsk uttrykksmåte og mot ei stadig økende oppnorsking av språket for å gjøre det til et redskap for norsk tanke og tru. I dag står vi midt oppe i denne striden. Det nye norske samfunnet må tuftes byggverket sitt på tanken at vi ikke bare skal være ett folk, men ett folk med ett felles skriftspråk.

Språkstriden er ikke bare et kulturelt fenomen. I kampen ett folk — ett språk ligger det også et sosialt siktepunkt.

Vi er kommet langt på ymse områder i Norge, men mye står att. Det sitter mye igjen av intoleranse, fordommer og vane-

tenking, mellom anna i form av standshovmotet, i yrkeshovmotet og det kulturelle snobberiet. Mange vil holde på særinteresser og vinne tilbake privilegier som hører heime i det forrige hundreåret og som i dagens samfunn er illusjoner og rustent tankegods.

Det vi kaller tidsånden endrer seg stadig. Den politiske, økonomiske og sosiale utjamninga har brøytta vei for en utvida kontakt mellom mennesker fra alle samfunnslag, det er blitt en friere og mer naturlig omgangstone mellom folk, særlig blant ungdommen.

Riksmålet er et gammaldags og utlevd språk, det har utspilt sin rolle i dagens norske samfunn. Derfor er det oppstått ei motsetning mellom de nye samfunnsforholda og riksmålets manglende evne til å skape utvida kontakt og større forståelse mellom (Over til s. 4.)

Hvordan legger laga våre opp arbeidet? Vi stiller spørsmålet til formannen for Grenlandslaget, fru Liv Myklebost. Laget hennes blir rekruttert fra heile seks kommuner i nedre Telemark, Skien, Porsgrunn, Brevik, Gjerpen, Solum og Eidanger.

— Den første oppgava for et nytt lag er sjølsagt å verve medlemmer, og det er vi nå i gang med. Dette arbeidet blir mest drevet gjennom personlige kontakter, så vi synes det er viktig å få ei kjerne av aktivt interesserte. Vi rekner med å ha folk i skolestyrene som kan gjøre en innsats når spørsmål om språkform i skolen blir aktuelle. Dette ser vi på som avgjørende for den opplæring i norsk mål som neste generasjon skal få.

I 1939 blei det gjort vedtak om å nytte de radikale former av bokmålet i skolen i alle disse kommunene, men i det siste har det vist seg vanskelig å praktisere dette vedtaket, fordi

Ansvarlige redaktører:
ARNE KIELLAND — KAY-OLAV WINTHER
Redaksjonsmedlem: JOSTEIN STOKKELAND
Redaksjon og ekspedisjon: postboks 636, Oslo
Postgirokontonr. 163 78 — Utgitt i Oslo.
Trykt hos S. Bern. Hegland, Flekkefjord

FOLKEAVSTEMNING

Kravet om folkeavstemning i spørsmålet er blitt en kjepphest i riksmålsleiren. Er det bare uttrykk for ønsket til ei lita, men pengesterk gruppe? Står det mange bak? Vi skal være varsomme med å svare ja eller nei på det spørsmålet. Det solide flertallet i Stortinget, tiår på tiår, har overtøyd oss om at folket slutter opp om tilnærminga mellom de to skriftspråka. Nye tingmenn har avløst gamle, tider har skifta. Likevel har flertallet i alle parti, bortsett fra ett, vært enige om vegen vi skulle fare.

Men vi skal være de første til å vedgå at folk velger ikke parti først og fremst etter språkpolitisk standpunkt. Noe annet er at svært mange vil finne samsvar mellom sitt grunnleggende politiske syn og standpunktet i spørsmålet. — Samstundes angår språket hver enkelt av oss i høyere grad enn saker flest. Det skulle derfor ikke være noe prinsipielt i vegen for at vi gikk med på en folkeavstemning.

La oss derfor for diskusjonens skyld tenke oss at f.eks. en holdbar gallup hadde synt at en sterk minoritet støtta kravet om folkeavstemning. — Folk

flest ville være enige i at den blei holdt i offentlig regi. Det må være klart at tida før en avstemning vil gi høve til intenst opplysningsarbeid om språksaka. Vi kan ha mulighet til å få rydda av vegen alt som er usaklig og misforstått. I offentlig regi bør det sendes ut en brosjyre til alle husstander i landet, der argument for og mot kommer klart fram. Folk med ulikt syn bør sjølsagt skrive innlegga i brosjyren.

Hva så med voteringsgrunnlaget? Kan det bli fri sprogutvikling mot tvang, Fram mot frem, Dannet mot vulgært, Språknemnda mot Akademiet, 1917 mot Læreboknormalen 1959? Ingen av disse framlegga kan godtas. En kan ikke diskutere fri sprogutvikling mot språklig tvang når den ene ikke godtar den andres definisjon av begrepa. Det må være klart at en folkeavstemning heller ikke kan hente stridens midtpunkt fra kampen om noen diftonger, a-er eller enkeltord. Det vi må legge vinn på å få presentert, er de store linjene. Et mulig voteringsgrunnlag er dette: «Ved hjelp av tre rettskrivingsreformer har det i vårt hundreår skjedd ei tilnærming mellom bokmål og nynorsk. Den-

ne tilnærminga tar sikte på å nå fram til ett skriftspråk i landet så snart som mulig. Er du enig eller uenig i at dette arbeidet blir ført videre?»

Men så fra en tenkt situasjon til forholda i dag. Vi våger fortsatt å tru at Stortinget er et sant uttrykk for viljen i folket. Dersom vinden skulle skifte retning, er vi villig til å vurdere spørsmålet om folkeavstemning på nytt.

Pr. 10. mars har vi fått fem nye lag sia siste nummer av avisa kom ut. Laga i Arendal og på Sessvollmoen er alt nemnde. I Kristiansand S. er det skipa lag med Torkel Magnusdal som formann.

FEBRUAR

Vinduet mitt mot en øde vei
vått av snøfillefallet
lyset er lågt over nakne trær
intet å øyne som blommer og bær
låglynt dag i februar.

Solgullet strir i auster
vrenger en vinter så langsomt av
skygger en måne som smiler
dekker ei stjerne fra inatt
lurer en sky til å lakke av.

En minnes vel døgn det ikke var natt
en minnes vel somrer fått og tatt
en minnes vel døgn av under —
men tanken trøster: gi tid og stund
intet er dødt — nei bare i blunn —

Intet skal drukne i sorg og sakn
det er store tider i vente —
ingen har evnet å gi det navn
alt vi kan hente av stort og godt
intet kan nyttes før det er fått —
Imens har vi tid å vente —

MAGNHILD HAALKE.

«Hva motstanderne våre meiner»

Språkdebatten har altfor lenge vært prega av mangel på saklig orientering. Fra radikalt såvel som fra konservativt hold er det gjort iherdige forsøk på å forvrenge motpartens meininger og standpunkter.

Språklig Samling ser det som si oppgave å bringe debatten over på et mer saklig plan, og som et ledd i dette arbeidet vil vi fra og med neste nr. sette i gang en artikkelserie om «Hva motstanderne våre meiner.»

Der vil ulike eksperter fra «motfronten» gi uttrykk for si mening om «språkutvikling», «sprognevnd», «folkeavstemning i sprogsaken» og andre aktuelle spørsmål.

I Tønsberg sit Einar Tønnesen ved roret. Ingvar Hestnes er leiar for lokallaget i Valsøyfjord i Møre og Romsdal. Dessuten har eit arbeidsutvalg konstituert seg i Trondheim og ved Universitetet i Oslo.

Oslolaget hadde på siste møte besøk av direktør Chr. Gleditsch. Han tok føre seg hjelpa til underutvikla land og viste bl.a. en film fra Indiaprojektet. Også helsedirektør Karl E. v. ang var til stede på møtet. Laget skal seinere i måneden møte Oslo Riksmålsforening til dyst, og det blir sikkert livlig.

På Hornnes landsgymnas i Setesdalen arrangerte fire medlemmer frå Språklig Samling ein elevkveld. Dei innleidde til ordskifte om språktilhøva i landet og sytte for underholdning seinare på kvelden. Vi kjem gjerne til fleire elevlag og skolar.

DET GODE LIV

AV HELGE YTREHUS

Denne tittelen kan likne på et søndagsord over et skriftsted, og så er det hovedtittelen på et spesialnummer av det store amerikanske ukebladet LIFE, for 1. februar 1960. Innholdet i dette nummeret skiller seg i to hoveddeler: Det er ei skildring av alle de ting som mennesket i dag kan eie og fryde seg over i fritida, og det er en fyldig reklame fra dem som gjerne vil selge alle disse tinga. Spreidd som pilsjøtt ut over alle land går dermed dette nummeret av LIFE som ei budstikke til det siviliserte mennesket om hva livet skal være i vår kultur: et forbrukerliv.

Nå er det lekke ting som bys til salg: Her er fotoapparater og bøker, astro-

nomiske kikkerter og blokkfløyter, ski og skøyter, båt og bil, skotsk whisky og fransk amour, hageblomster og svømmestoler, privat helikopter og kammermusikk. Alle de fargerike, fagre bilda av alt vi nå kan få kjøpe, blir ført fram på en bakgrunn av bilder og ord om hvordan livet før har vært for the leisure class. Det er det

alle nå må lære: å bli ei samfunnsklasse med nesten bare fritid. Vi minnes kanskje da de bitre orda som bygdegutten fra Valdres, Thorstein Veblen, forma over den samfunnsklassa i boka «The Leisure Class», som i så høy grad inspirerte Roosevelt til The New Deal. Men nå er det ikke lenger fattigfolk, men maskiner som skal trøle for fritidsfolket.

En ting vil framleis gjøre fritida mindre fri — og samtidig gi større vilkår for variert produksjon, — det er klaseskildnaden i velferdsstaten. Vi får ei samling av slående morsomme tegneserier der fritidsgledene til hver enkelt samfunnsgruppe er holdt nøye innafor faste bårer.

Aristokratene har elefantjakt, havsegling, «Discoverers of little-known island» som aktive hobbier, mens gamle biler og ukjente kunstverk er med som passive gleder. Den øvre mellomklassa har tennis, amatørmaling og sjeldne hagevekster som aktive sysler, mens kryssord og kveldskurs kommer med på den passive sida. Lavere mellomklasse merker seg ut ved glede over hagestell, turistreiser, korsang, dansesekurs, mens bøndene liker bardrinker, turistreiser, fjernsyn og stasjonsvogner. Slik blir ikke «Det gode liv» noe felles-paradis, men ei verd der mennesket kan få glede seg over å være gjevere enn andre. Det minner meg om nok en klaseskildnad som Vance Packard trekker fram i si kjente bok «The Status Seekers», den språklige skildnaden mellom fine og mindre fine ord: Overklassa sier Wash, mens mellomklassa bruker Launder, overklassa Rich, mellomklassa Wealthy, overklassa

Hello, mellomklassa Pleased to meet you, overklassa What? mellomklassa Pardon? overklassa I feel sick, mellomklassa I feel ill. Det er alltid så greitt å ha tydelige ytre tegn på dannelsen.

Men spesialheftet av LIFE har et tredje innslag i form av tre intervju med amerikanske skolefolk. Og her blir det virkelige problemet reist: Hvordan skal vi skape mennesker med en indre styrke til sjøl å forme ut sitt «gode liv», ubunden av reklamepress, av sosialt gruppepress, men ut fra sin egen hug. Det er det samme problemet som Thomas Griffith handsamer i boka «The Waist-High Culture», som nettopp er kommet ut, et kritisk syn på amerikanismen som ei kulturform der evna til vurdering blir tynnslett og borte. Det er på dette området forbrukerlivet og reklamepresset stiller oss overfor spørsmålet om det indre liv som det gode liv — med motstandskraft.

Vi starter kronerulling!

Gi ditt, du også — så opplysningsfakkelen kan nå fram

Økonominemnda i SPRÅKLIG SAMLING har til nå holdt to møter. At arbeidet begynner å ta konkrete former, viser dette utdraget av et brev fra formannen i nemnda, Leif Egerdahl:

Vi takker alle medlemmer som til nå har synt interesse for den økonomiske sida ved arbeidet ved å yte mer enn den vesle kontingenten. Slagkraften til samskipnaden vår er også avhengig av økonomien, og økonominemnda er viss på at den aktive interesse for saka også vil vise seg gjennom kronerullinga som vi har fått Arbeidsutvalgets løyve til å sette i gang i dette nummer av avisa. Kronerullinga - eller Opplysningsfakkelen som vi har

valt å kalle den — skal etter vår plan inntil videre gå i avisa i to år.

Vi har også fått godkjent planene for en brevkontakt som har fått navnet Opplysningsstafetten. Det blir ei tevling mellom tre lag, A, B og C. Om utfallet blir godt, kan nye lag bli satt opp seinere. Deltakere vil bli tatt ut i samråd med arbeidsutvalget. Mer om den seinere.

Pengene som kommer inn på disse to måtene, skal uavkorta gå til studie- og opplysningsarbeidet. Bruk postgiro nr. 163 78, SPRÅKLIG SAMLING, Postboks 636, Oslo.

For økonominemnda i Språklig Samling:

Leif Egerdahl,
(formann).

★

Ja, startskuddet er gitt. Leif Egerdahl og Magne Rommetveit har levert inn sine tilskott. De har utfordret nye folk. Til neste nummer håper vi at vi kan bringe ei lang liste med medlemmer som har sendt inn si hjelp. La fakkelen gå land og strand rundt!

Her har vi de første utfordrerne:

Har gitt:	Utfordrer:
Leif Egerdahl .. Kr. 10,—	K. J. Øksnes.
Magne Rommetveit .. « 10,—	Johan Hisdal og Magne Oftedal.

BERGENSER — (Over fra s. 1).

Språklig Samling et Hårfagre-verk

Og trass i at Arendal på mange måter går for å være en språklig konservativ by, møtte det opp 150 mennesker til skipingsmøtet.

Suksessen var sikra. Etter få dager var medlems-tallet kommet godt over hundre.

Og midt oppe i all denne språkaktiviteten finner vi en «utlending» som formann. — Formannen er nemlig bergenser.

— Så rart er det vel ikke likevel, sier Svein Hofseth. Jeg har bodd på Østlandet og Sørlandet mye av mitt liv. Det har vel bidratt til at jeg i det store og hele, også i språkveien, føler mer nasjonalt enn lokalt.

— Fortell litt om «problemet» Bergen.

— Det er ikke noe å si på at rettskrivningen av 1938 i det store og hele faller dem derhjemme i Bergen tungt for brystet. Hva som undrer meg mer er at folk her øst og sør på

ikke har tatt i mot a-formene med større villighet i skrift-språket.

— Øst-vest i språksaka har gjort seg gjeldende ellers og?

— En gang satte Vestlandet et stempel på språket som vel ikke var så heldig. Jeg tenker på landsmålet. Det ble for vestlandsk og for begrenset. Hvor ble det av østlandsk reisning som kunne ha bygget bru og fått mange flere med? Mon det ikke skjer noe liknende i dag? De som kunne samle landet språklig — et Harald Hårfagres verk er det blitt kalt — vil heller la seg lede enn lede. Men så blir det jo også på stedet hvil, da.

Hofseth har mer på hjertet. Han og laget hans utfordrer alle distrikt med tilsvarende folketal til dyst om størst medlemstall. — Molde, Steinkjer, Bodø og andre — ta i mot utfordringa. Hofseth har tatt sikte på 1000 medlemmer!

SPRÅKLIG SAMLING

(Over fra s. 1).

— Har så formannen noen uvanlig samnorskfilosofi?

— Vi skulle prøve å stoppe opp et øyeblikk i blant og betrakte språkstriden litt på avstand. Da ville vi le en litt, kanskje mest av oss sjøl. Vi burde alle prøve å ta tinga roligere.

— Ellers vil det avgjort være å ønske at Andre Bjerke og Co. kunne oppdage at det er skilnad på godt folkemål og reine vulgarismer. Bjerke skal for øvrig ha ros for sin omsetting av My Fair Lady.

Og så er pausen slutt for menig Wettergren-Jensen. Han skal ut på åling, kryping og annen ekser-sis. Men han tar med et våpen som befalet aldri skal kjenne seg trygg for. Medlemsblokka. —

På Evjemoen i Setesdalen blei det arrangert et ordskifte om språket for kort tid sia. Samnorsktilhengerne kom godt fra dy-sten. Det var samla over 100 rekrutter og befalet.

SPRÅKLIG — (Over fra s. 1).

A-formene naturlige for barna

— syns det meg — at språksamlingen gjennomføres med lempe.

Det er Kringkastingas kjente medarbeider Jan Frydenlund, som sier dette til Språklig Samling.

— Hvordan?

— Veien må gå gjennom et forholdsvis stort register av valgfrie former. Så vil ganske sikkert barna og ungdommen sørge for at radikalismen i ord og formvalg blir bevart. Det som for eldre generasjoner fortøner seg som vulgære a-former, faller våre barn helt naturlig på tungen.

— Sjøl nytter du mange radikale former.

— Det faller meg helt naturlig. Her mener jeg at den dialektbakgrunnen den enkelte har, er den beste rettesnor. I Østfold har som kjent talespråket svært mange radikale former.

— Men er språket tjent med de radikale formene?

— Ja, språket blir ledigere, mer uttrykksfullt og nyansert fordi ordtilfanget blir så mye større. Jeg regner da også med muligheten av å vurdere om det skal brukes radikale eller mer moderate former som stilistisk uttrykksmiddel i det enkelte tilfelle, f. eks. i poesi, miljøskildring osv. — Læreboknormalen i NRK?

MÅLBRUKEN — (Over fra s. 1).

Fleirtalet inn for samformer

stopp i tilnærmingslina som Riksmålsforbundet går inn for.

Det ein var usamd om var dette:

1. Fleirtalet ville at: «tenestemennene i Kringkastinga skulle ha høve til å gjeva råd og vink», mindretalet «stå til tjeneste med råd og vink».
2. Mindretalet (heri også Bull i dette eine spørsmålet) ville at tenestemennene skulle stå heilt fritt i alle program utanom dei faste postane. Fleirtalet ville også at dei skulle «stå friare», men at dei ikkje heilt skulle gløyma siktemålet, som står nemnt i pkt. 1. om den offisielle målbruken.

I ordskiftet vart det elles av alle partar streka sterkt under at fri-domen måtte vera stor. Fleirtalet ville at ein i skulekringkastinga og for det meste i barne- og ungdomsprogramma som hadde med opplæring å gjera måtte nytta læreboknormalen, sjølv om ein ikkje makta å gjennomføra det på same måten som i dei faste postane.

Regelen om å tillempa undervisningsmålet etter elevane (slik skulelova seier) let seg ikkje gjennomføra i Kringkastinga, og ein lærar må difor normalisera sitt talemål, slik at det vert likt og like lett å skjønna for alle.

Mindretalet ville at alle skulle stå fritt her og.

4. Mindretalet gjekk også mot punktet om «sams former».

Men fleirtalet si form vart vedteke, og den er i samsvar med Stortingsvedtaket frå 1934 då Kringkastinga vart skipa:

Der stod:

«Norsk Rikskringkasting bør styres slik at målstriden ikke blir kvesst til i utrengsmål. Derfor bør det mest mulig bli brukt ord og former som enten er like eller ligger hverandre nær i de to målformer.»

Alt i alt er det grunn til å vera nøgd med ordskiftet og vedtaket Stortinget tok «Om målbruken i Kringkastinga.»

OLAV HORDVIK.

SAMFUNNET

(Over fra s. 2).

mennesker fra alle lag i samfunnet.

Stikkordet for all samfunnsnyttig innsats i vår tid er dette: **Individet og fellesskapet.** Målet er et samfunn der tanken om menneskelig likeverd er virkeliggjort. Her kommer språket inn i bildet. Vi må dyrke fram et språk både for tanken og det menneskelige samkvemmet. — Framtidsspråket må bygges på viljen til å ofre noe av sitt eiga for å oppnå en større enhet der alle er med, samstundes som det må ta opp i seg elementer fra ulike yrkesgrupper og språkmiljøer. Det er demokrati.

La oss derfor skape ei ny nasjonalkjensle, ei kjensle som skal føre mennesker og meninger nærmere hverandre!

fantaster. Det er ikke morsomt for en mann å få sparken, fordi han ikke har lest godt nok i ordboka.

Les Arbeiderbladet

Alle legger brett på -

Notariusbekreftet
netto-opplag: 35 503

Stavanger & Aftenblad
BLADET FOR ROGALAND

SPRÅKLIG SAMLING

NR. 4
1960

AKSJONS-
UKA
18.-24. SEPT.

★ UTGITT AV LANDSLAGET FOR SPRÅKLIG SAMLING ★

Lagsoversikt før aksjonsuka:

10 i byer - 8 på bygda

Før aksjonsuka har Språklig Samling 18 lag i arbeid. 10 av dem er reine bylag eller lag med sentrum i en by, 8 er bygdelag. Vi rekner da Rjukan som bylag og tar med Trondheim, som foreløpig har valt arbeidsutvalg. Telemark er klart beste fylke med 6 lag (Rjukan, Bø, Bø gymnaslag, Lunde, Holla og Grenland). Tre fylker har fått to lokallag: Møre og Romsdal (Ålesund og Valsøyfjord), Oppland (Lille-

hammer og gymnaslaget på Vinstra) og Oslo (bylaget og gymnaslaget ved Katedralskolen). De andre laga er Snåsa, Trondheim, Sessvollmoen, Tønsberg, Arendal og Kristiansand.

Før landsstyret kan godkjenne et lokallag, må det ha minimum 10 medlemmer.

Vi håper tallet er atskillig større etter aksjonsuka. Skal vi ta sikte på 50% økning? Lykke til!

HERLIG NRK-SATIRE

Norsk Rikskringkasting skal ha honnør for «Sabotasje», et «kriminalhørespill» som ble sendt i Søndagsposten i pinsa. Den sylskarpe inspektøren Simon Snusen mobiliserte all sin tanke-evne og kunne til slutt slå kloa i en språksaboter i NRK, en farlig mann som på en slu måte hadde omgått den nye læreboknormalen.

Parodien var en herlig satire over språkstrid og språkstridsmenn, og alle fraksjoner fikk tildelt eselspark med rund fot. At det kanskje ble mest på oss, får være det samme. Vi trenger utvilsomt å bli mint om at det fins andre ting enn språkstrid, og det hender kanskje at vi tar oss sjøl litt for høgtidelig?

NRK var visst fornøyd sjøl også. «Sabotasje» ble sendt som reprise 6. august — og fortjente det.

Kyrkje- og undervisningsminister Helge Sivertsen:

Fraksjonane i språkstriden burde kunne tåle kvarandre

Kvifor kan vi ikkje glede oss over rikdommane i talemål og skriftspråk?

Helge Sivertsen er på plass i sjefstolen i Kyrkje- og Undervisningsdepartementet. For di han er rette mannen der, meinte Arbeidarpartiet. For di han er ein strebar, hevda somme. For di han har protesjear, påsto Morgenbladet. Og likevel har han alt fått ros i Farmand, der det ellers blir spart på godorda når temaet er sosialistiske statsråder.

Ein samtale med den nye ministeren gir inn-

trykk av at her har regjeringa ein mann som verkeleg prøver å forstå synsmåtane til dei som er uenige med han. Han kan visst ta mot eit kraftig personleg angrep utan å bli sint, også. Berre med dei eigenskapane kunne han fylle ein plass i språkstriden.

Vi visste at statsråd Sivertsen — som dei fleste — hadde sitt syn på språkstriden. Men ville ein mann i hans utsette stil-

ling legge det fram offentleg? Han la det fram, på den rolege, glasklare måten som også er typisk for han:

— Språkspørsmålet burde vera kommi dit at det ikkje lenger var målkrig i landet. Vi burde kunne tåle kvarandre. Vi burde kunne glede oss over dei rikdommane vi har i dialektene og dei to skriftformene våre. For dess større nyanseringsevne språket har, dess betre reidskap er det for tanken, og dess større

(Over til side 4).

SPRÅKLIG SAMLING i få ord

LANDSLAGET FOR SPRÅKLIG SAMLING ARBEIDER AKTIVT FOR ETT SKRIFTSPRÅK I LANDET.

★
VI VIL AT TALEMÅLET I BYGD OG BY SKAL BLI LAGT TIL GRUNN FOR EI GJENSIDIG TILNÆRMING MELLOM BOKMÅL OG NYNORSK.

★
VI SLUTTER DERFOR OPP OM DET 3/4 FLERTALLET I STORTINGET SOM HAR SKIPA NORSK SPRÅKNEMND OG SOM STAKER UT LEIA FOR OFFISIELL SPRÅKPOLITIKK.

★
VI KREVER FULL JAMSTELLING MELLOM BOKMÅL OG NYNORSK INNTIL VI HAR NÅDD FRAM TIL ETT SKRIFTSPRÅK.

★
DERSOM FORLAGA IKKE MAKTER Å GI UT LÆREBØKER MED RADIKALT MÅL FOR DE SKOLEKRETSENE SOM ØNSKER DET, MEINER VI AT STORTINGET BØR SØKE Å LØYSE PROBLEMET PÅ ANNEN MÅTE.

★
VI TRUR DET ER VIKTIG AT PRESSA OG NRK SER SITT STORE ANSVAR I SPRÅKSPØRSMÅLET. LIKE VIKTIG ER DET AT HVER ENKELT ARBEIDER MED SITT SKRIFTSPRÅK, SLIK AT DET KAN BLI LEDIG OG NATURLIG.

Filmtekstene fjernt fra levende talemål

★ Tønsberglaget ber landsstyret se på saka

Lokallaget for Tønsberg og omland har drøfta spørsmålet om teksting av utenlandske filmer. Det er alminnelig misnøye i laget på dette feltet. Språkket i filmtekstene er som oftest et konservativt og lite levende bokmål og avviker i blant sterkt fra det språket som til daglig nyttes rundt om i landet.

Filmtekstene skal gjengi muntlig tale, og Tønsberglaget syns derfor det er

urimelig at en ignorerer landets største språkgruppe i ei sak som denne.

Styret i Tønsberglaget har hatt kontakt med sekretariatet i Landslaget. Landsstyret vil bli bedt om å arbeide videre med saka.

Landsstyret og Arbeidsutvalget tar med jamne mellomrom opp problem i tilknytning til språksituasjonen. Spesielt hyggelig er det når lag eller enkelt-

(Over til s. 4.)

SAMLA AKSJON OVER HEILE LANDET

Aksjonsuka 18.-24. september

Opplysninger — brosjyrer, aviser, plakater — Foredragsholdere

Skriv til SPRÅKLIG SAMLING, postb. 636, Oslo.

Telefonbeskjed Oslo 60 77 85. Postgiro 163 78.

I DET VESLE SAMFUNNET

Av Helge Ytrehus

Når det gjelder program og prinsipper, er den språklige situasjonen i Norge den at alle ønsker å nå fram til ett språk i landet. Alle ansvarlige krefter i språkstriden er og einige i at det må skje ved at de to skriftspråka vi nå har, vokser seg sammen til ett språk. Når dette er siktepunktet for alle, er det underlig at de som freister å legge godviljen til og gjøre noe for å nå dette målet, skal bli møtt med motstand.

Det er et vanskelig arbeid å leite seg fram på nye veger mot ett norsk språk. Det er aldri lett å gå føre i et kulturarbeid. Mange kan gi opp og finne at det er lettere å holde seg strengt til ei av de tradisjonsbundne rettskrivningene, til gammel hevd. Særlig om det er andre oppgaver en først og fremst er ute etter, enten det gjelder å lære seg et fag, vinne fram i forretningslivet, oppnå en stilling eller kvalifisere seg vitenskapelig, kan en komme til den slutningen at en når raskest fram om en lar all tanke på språkarbeid ligge og bare følger det som de fleste er vant med. For å slippe personlig strev og

omtanke er det nok mange som er kommet i fare for å rakke ned på alt språklig samlingsarbeid. Det er så bra det vi har, kan de nå meine, for å dekke over latskap og evneløysse.

Og så glømmer de fleste å tenke den tanken: at om vi ikke hadde hatt folk som føre oss tok strevet med å gjøre det opphavlige danske riksmålet stadig norskere gjennom litterært arbeid i 160 år og gjennom de tre rettskrivningsreformene vi har hatt i dette hundreåret, og ved å skape en stadig mer landsomfattende normal for dialektene gjennom nynorsken, så ville vi ikke ha hatt de skriftspråka som i dag plutselig synes så tradisjonssikre for mange. De som til dømes niholder på 1917-rettskrivninga i dag, skulle bare vite hva for konservativt rabalder den skapte da den var ny. Det skorter mye på kunnskap om den historiske bakgrunnen for de skriftspråka vi har i dag, og den vilje og innsats for å nå det samlende norske som har skapt dem. Og de vegene vi har gått gjennom hundre år av norsk språkutvikling, har alltid vært: skriftnormaler eller mållover gitt av det høyeste or-

ganet i vårt demokrati: Stortinget.

Det er de gamle linene i norsk språkutvikling Landslaget for Språklig Samling vil føre videre. Vi skal fram til et norsk språk som alle nordmenn kjenner seg heime i. Det er en nasjonal oppgave å skape det, nasjonal i den tyding at vi dermed skaper rikere vilkår og større styrke i det vesle samfunnet som er vårt, og som vi er satt til å virke i.

REDAKSJONS-SEKRETÆR LARS NORMANN SØRENSEN:

En radioreporter må bruke LEVENDE ord

Senja-målet kanskje det beste grunnlaget for radikalt bokmål

Vi har alltid hatt kjensla av at en kringkastingsmann har litt av en Uriasjobb. Ikke for det, yrket er sikkert interessant og vekslende. Og en radioreporter høres aldri sur foran mikrofona.

Derimot er visst lytterne sure. I tillegg sier de lite, de som er fornøgte. Derimot gir den misnøgte litt meir lyd fra seg.

Redaksjonssekretær Lars Normann Sørensen ved Kringkastinga i Tromsø er kjent fra mange friske innslag i NRK. Og har noen hatt inntrykk av at han ikke koser seg når han synger reportasjene sine?

Likevel våger vi oss fram på med spørsmålet:

— Blir det mye kritikk?
— Kritikk, ja! Der finns ikke den radioreporter i verden som ikke får kritikk, samme hva han gjør og sier.

— For å stikke hestehoven fram: Blir det kritisert at De nytter radikalt bokmål?

— Jo da. Jeg har inntrykk av at den kritikken helst kommer fra eldre bymennesker som er konservativt innstilt i språkspørsmålet. Altså mennesker som ennå trekkes med det gamle komplekset om å «snakke fint», «dannet» osv. Og det får de sjølsagt gjøre så mye de vil når de kommer til mikrofona. Men den som står med begge beina i det pulserende livet omkring seg, og som skal bruke ordet, han veit at dette ordet må ha tilknytning til det lev-

ende livet, og det må være levende ord. Valget blir altså: «Levende» eller «fint». Hva ville De velge?
— Hvor står det radikale bokmålet i høve til dialektgrunnlaget i Troms fylke?

— Det radikale bokmålet er som skapt for dialektene i Troms. Jo meir radikalt, jo bedre! Ja, det er mange som meiner at hoveddialekten i Troms, vi kan kalle den Senja-målet, er det beste grunnlaget for radikalt bokmål.

— Vi hører ofte fra somme av motstanderne våre at det radikale bokmålet er et bokmål i ordets «verste» forstand, og at det er fattig på nyanser.

(Over til s. 4.)

Det —
en pekefinger retta mot ei bok
kanoner glødende mot nattsvart himmel
skudd mot stjerner og mot hjerter

er —
en stille skybanke på horisonten
mildt regn mot åpne henders varme
ei rusten pumpe i en gjengrodd åker

alt —
durende vasstunnel djupt under fjellet
de dreptes by i Middelhavets lys
et åpent vindu mot ei frostre sol

forgjeves —
to svarte skygger strekker sine hender
mot et utslokt bål.

Ketil Gjessing

Opplysningsfakkelen

Også i ferietida er det kommet inn bidrag til Opplysningsfakkelen.

Kvittering til disse:
K. J. Øksnes, Oslo svarer på utfordringa, gir kr. 10 og utfordrer Rakel Seweriin og Agnar Kringelbotten.

Kay-Olav Winther, Tønsberg gir kr. 10 og utfordrer disse: Oddv. Burheim og Helge Dillan, begge Eik Lærerskole, Tønsberg, Thorleif Andresen, Ivar Kjølén, Sarpsborg høgre almenkskole, provisor Håkon Gjertsen og red.sekr. Ernst Aune, begge Sarpsborg, Trygve Vik, Ås, Halvor Berg, Solvang, Tønsberg, Peter Viken, Nesbyen, og Ingar Skrede, Tønsberg.

Astrid og Sigurd Kolltveit, Rjukan gir kr. 10.

Fleire lærebøker på nynorsk, krev Noregs Mållag

★ Vil forhandle direkte med styresmaktene.

Årsmøtet i Noregs Mållag, som vart haldi på Ørsta i midten av august, har vendt seg til Kyrkje- og Undervisningsdepartementet med krav om at staten treffer tiltak slik at ein kan få fleire lærebøker på nynorsk. Styret er pålagt å gi saka høgste prioritet. Det blir peika på at mange skoleungdommar er utsette for sterk diskriminering, og at staten, som har ansvaret for skoleverket, må sørge for full jamstilling. «Vert ikkje denne saka snarast teken opp til løysing, ser vi det såleis at grunnlaget for vårt demokrati-

iske skuleverk sviktar,» heiter det til slutt i vedtaket, som var samrøystes.

Årsmøtet ba styret om å gå «aktivt inn for løysing av lærebokspørsmålet ved direkte tingingar med statsmaktene om utgjeving av lærebøker på nynorsk i alle fag.»

Ellers vart styret bedt om å arbeide for at det blir to jamstelte hovudstilar til artium, ein på kvart mål, i staden for hovudstil og tilleggstil som nå.

Ivar Eskeland vart einstemmig vald til ny formann. Magne Skodvin nekta gjenvalg.

Notariusbekreftet
netto-opplag: 35 503

Stavanger Aftenblad
BLADET FOR ROGALAND

Alle
legger
brett på -

Rettskrivningsverk
med tilnærmingsformer:

HENRIK SØREIDE

OPPLÆRING I NORSK

A-UTGAVE

Revidert av Bjørn Elling Solheim.

- Ett hefte for hvert folkeskoleår fra 2. til 7. klasse.
- Hefte for 2. og 3. skoleår er utkommet, kr. 3,00 pr. hefte.
- Godkjent av Kirke- og undervisningsdepartementet.
- De øvrige heftene er under utgivelse.

A S C H E H O U G

SPRÅKLIG SAMLING

Utgitt av Landslaget for Språklig Samling

REDAKTØR:

Per Egil Hegge

REDAKSJONSMEDLEM

Jostein Stokkeland

ANSVARLIG REDAKTØR

Arne Kielland

Redaksjon og ekspedisjon: postboks 636, Oslo.
Postgirokonto nr. 163 78 - Utgitt i Oslo.

— Abonnement pr. år: kr. 5. —

TRYKT HOS S. BERN. HEGLAND, FLEKKEFJORD.

Ei ny vurdering

Språkstriden her i landet har tjent egoistiske omsyn i alt for høg grad. På alle sider har det viktigaste vori å få rett, og det nest viktigaste å få påvist at motstandarane ikkje veit kva dei snakkar om. Påstandar og sitat er kasta fram og tilbake som pjuskete fjorballar, og iveren i argumentasjonen er ofte blitt omvendt proporsjonal med tyngda i argumenta.

Enn om ein la litt meir vekt på det som må vera formålet med all språkstrid; å komme fram til eit godt språk? Enn om ein tok seg tid til å arbeide med sin eigen stil i staden for å føre evindelige ørkeslause diskusjoner om prinsipielle spørsmål?

Kva er så godt språk? Kva er god norsk? Det er vi ikkje samde om, og vi blir det knapt heller. Men vi ville ha kommi langt om vi kunne ha fått ei meir fordomsfri vurdering. Mange framstegsvennlige ser det slik at ein skribent skriv dårlig fordi han skriv konservativt, likeins som konservative hevdar at radikalt språk er dårlig fordi det er radikalt. Slikt er ikkje vurdering. Det er trongsyn og fanatisme.

Like farlig er det for oss å tru at bare ein skriv radikalt, skriv ein godt. Mye radikal norsk er blitt verdifulle tilførsler til Frisprogs og Ordets våpenarsenal. Da er det ei mager trøst at somme riksmålsfolk skriv så stivt at lesaren med møyte får stolpa seg bortover linene.

Det vi vil fram til, er dette: Ein skriv ikkje godt fordi ein brukar eit formverk som er sett opp av framstående diktarar og filologar. Verken Øverlands blå, Læreboknormalen eller ei konservativ nynorsk ordliste er noen formel for eit godt språk. Dei er utgangspunkt og hjelpemiddel for eins eige arbeid med sin eigen stil.

Plakat til aksjonsveka

Vi har prenta særskilde plakatar til aksjonsveka. Dei har blå og svarte bokstavar på kvit botn.

Dersom det ikkje har komme opp plakatar på heimstaden din, ber vi deg sette deg i samband med oss snarast. Har du fått berre eit par plakater og kan setje opp fleire, ber vi deg og melde frå.

5 kr.

er årspengane i laget. Dei som ikkje har eiga inntekt, betaler kr. 2,50. Medlemmer i lokallag er samstundes medlemmer i Landslaget. Send pengane til Språklig Samling, postgiro-konto nr. 163 78.

Vi oppmodar medlemmene våre til å slå opp plakaten der det er høvelig og i samsvar med retningslinene på kvar einskild stad.

Dialektikk

Ernst Sørensen antyda i en diskusjon i Aulakjelleren i vinter at riksmålet burde innføres som opplæringsmål i folkeskolen i de distrikta der tale-målet ligger nært opp til nynorsk. Det ville bli enklere for barna, for når skriftmålet og talemålet var etter måten like, ble det gjerne vansker. Dessuten ville dialekten bevares bedre om skriftmålet låg fjernere. Sørensen kunne også vise til foreldre som særlig hadde trekt fram det siste argumentet.

Det er ukjent for oss hvor sterk oppslutning dette synet har i Riksmålsforbundet. Men skal en forlange konsekvens hos formannen der, må en ha lov til å vente at han også vil gå inn for å få nynorsk som opplærings-språk i skolekretser der dialekten ligger nært opp til bokmål eller riksmål. Det er vel ikke bedre at det blir vansker for barna i Oslo-distriktet, i Østfold, Vestfold, deler av Hedmark og Oppland pluss Nordland, Troms og Finnmark? Og de bokmålspre-ga dialektene bør kanskje også vernes mot angrep fra et skriftspråk som likner for mye på dem? Eller gjelder dette nye utkastet til dialektvern bare de delene av landet der talemålet har mest til felles med nynorsk?

VIKTIGE SPØRSMÅL VI HAR OPPE TIL DEBATT

Språklig Samling ser det som ei stor oppgave å drøfte viktige spørsmål i alle greiner av laget. Styret har tatt opp tre saker til utgreiing og ordskifte. Dei er sette på sakslista for landsmøtet i november.

Vi nemner først tanken om ein samlande skrift-normal for dem som ønskjer å skrive radikalt utan omsyn til små språkgrensar. Landsstyret rår til at landsmøtet i november set ned ei nemnd. Den skal ha til oppgave å komme med framlegg til slik normal. Ein må altså sjå på framlegget som ei hjelp eller rettesnor fra Språklig Samling til dei som ønskjer å ha eit mønster for radikal målføring.

For riksmålsfolk har kravet om folkerøysting vori ei merkesak. Landsstyret har bedt tre av lokallaga drøfte spørsmålet i haust. Innstillingene fra desse laga blir stensilerte og sende rundt i laget til ordskifte.

I vår sette landsstyret ned ei Sidemålsnemnd med fem ungdommar. Nemnda skal gi si vurdering av sidemålets plass i skolen i dag og peike på tiltak som kan bli aktuelle. Nemnda reknar med å vere ferdig med arbeidet sitt om kort tid.

Språklig Samlings KRONIKK september 1960

DEN SOSIALE TENDENSEN

Av Waldemar Brøgger

Vi har å gjøre med de samme tre tendensene idag som med forskjellig styrke har preget språkstriden i over hundre år. Vi har den nasjonale tendensen, som representeres av de konservative nynorsktilhengerne. De vet vel innerst inne at nynorsken aldri vil kunne fortrenge bokmålet, og at tilnærmingprosessen ikke kan stanses av noen menneskelig makt; men ved å holde på sitt så iherdig som mulig, håper de vel at samnorsken vil bli så lik nynorsken som mulig. Vi har kulturvertendensen, som representeres av de konservative bokmålstilhengerne. Gjennom foreldrereaksjonen og på andre måter har de gjort seg sterkt gjeldende i det siste tiåret; men også de vet vel innerst inne at bokmålet aldri vil kunne fortrenge nynorsken, og at tilnærmingprosessen ikke kan stanses av noen menneskelig makt; men ved å holde på sitt så iherdig som mulig, håper de nok at samnorsken skal bli så lik

det nåværende bokmålet som bare mulig. Endelig har vi den sosiale tendensen, som omfatter både nynorskfolk og bokmålsfolk, og som ikke bare aktivt vil arbeide for en tilnærming mellom de to språkene, men som vil at samnorsken skal ligge så nær talespråket til det store flertall av folket som mulig.

Tilhengerne av både den

nasjonale tendensen og kulturvern-tendensen har én ting til felles: de innbill seg at det kleber spesielle og smittsomme egenskaper ved ordenes ytre former. I en tid da vitenskapen avslører tomheten i rasefordommer og andre fordommer og myter vi har gått omkring og trodd på, er dette ideologiske grunnlaget uholdbart. For eller siden vil det bli alminnelig kjent og forstått at det er innholdet av ordene som virkelig betyr noe, og at kulturen ligger i de tanker og følelser vi uttrykker med ordene — ikke i om vi skriver «sola» eller «solen», «høve» eller «anledning». Vi som arbeider for samnorsk, blir ofte beskyldt for å ville ødelegge vårt kulturspråk; men det er en beskyldning vi kan ta med største ro — det er overhodet ingenting i den.

Men om begge de konservative fløyene kjemper på sviktende ideologisk grunnlag, har de til gjengjeld en solid alliert i men-

neskenes dype motvilje mot å endre sine vaner. Det et menneske har hørt i sin egen lille krets og er vant til fra sin tidligste barndom av, føles som det eneste «riktige», og andre former føles som «unaturlige» og «støtende» og det som verre er. Selv ellers fordomsfrie og kunnskapsrike mennesker kommer ofte i en nesten forbløffende sterk affekt når de hører ordformer og uttrykk som ikke tilhører deres egen målform. Jeg traff engang en mann som var svært opprørt over ordet «tippe-teikn», som han fra tid til annen hørte i radioen. Det hjalp ikke at jeg påpekte at det fantes titusener av mennesker i Norge som sier «teikn», og at de måtte ha like stor rett til å bruke sin form som svenskene til å si «tecken» og tyskerne «Zeichen». Han følte ordet «teikn» som etslags skummelt anslag mot hans eget språk, og det nyttet ikke at jeg hevdet at enhver i Norge — ham selv iberegnet — hadde full rett til å snakke akkurat som han ville, og blåse alle offisielle målformer en lang marsj.

Denne sterke motviljen mot forandringer i det enkelte menneskes språkvaner er den virkelige bøygen som vi samnorsktilhengere kjemper mot. Men samtidig

vet vi jo hvor fort nye former slår igjennom når de bare er hørt ofte nok. For seksti år siden kom høyt dannede mennesker i opprør over formen «bok» fordi de selv var vant til formen «Bog», som de uttalte «båg». De hevdet at formen «bok» betydde en forpøbling av språket. I dag sier selv de mest kultiverte mennesker «bok», og aner ikke engang at det var en form som i sin tid satte selv kloke menn i fryktelig affekt.

Selv om vi er klar over denne vane-bøygen, behøver vi derfor ikke å ta den høytideligere enn den fortjener, for vi vet at i samme grad som vi greier å venne folk til ikke bare å høre de samnorske formene (for det gjør de fleste til daglig), men også å lese dem, vil den følelsesmessige motstanden mot dem forsvinne. Og når jeg for min del ønsker en rask utvikling fram mot samnorsk, er det nettopp fordi vi dermed gjør den uunnngåelige pinen ved vanebruddene kort — istedenfor å forlenge den ved en så langsom tilnærming at vi vil lide under språkstriden med all dens bitterhet og mange ærlig talt heslige utslag i lange, lange tider ennå.

Jeg kan resymere mitt (Over til s. 4.)

Vi kutter røtene til dialektene og gjer normalprosaen fargelaus

(Over fra s. 1).

er kulturarven som det makter å føre vidare.

Statsråden held fram: — Eg er ikkje fagmann, men eg ser det slik at normalprosaen vår stadig blir meir fargelaus og unyansert, og eg er redd det er for di vi kutter røtene til dialektene. Mange ord, bilete og faste ordelag som har prega språket i hundreår, er ved å forsvinne. Vi har ikkje noe vennleg klima når det gjeld nyan-sar. Kanskje er det eit fåfengt ønske, men enn om vi kunne få eit klimaskifte!

Og ein ting til: Vi utvider meir enn gjerne vår kjennskap til andre språk. Møter vi til dømes eit nytt ord i engelsk, ja vel, så er det interessant. Men eit norsk ord som har vori ukjent for oss, det er r a r t — og gjerne ubrukande. Denne innstillinga er farleg. Nett derfor syns eg det er så interessant å komme i eit miljø der dialektene ennå er levande.

— For å ta eit anna språkspørsmål: Kan vi vente at fleire statsråder tar til å svare stortingsmennene i deira eiga målform?

— Nå er vi vel to som gjer det, justisminister Haugland og eg. Med det vil eg markere at departementet ser dei to målformene som jamstilte — altså ei vidareføring av prinsippet om at den som vender seg til departementet, skal få svar i den språkforma han nyttar.

— Men det var reist eit spørsmål i Stortinget her i vår for di eitt departement hadde sendt 1100 rundskriv på eitt av språka og bare eit halvt dusin på det andre?

Sivertsen ler hjarteleg: — Det kunne snautt vera vårt....

EIN FARLEG VEG:

Vi graderer folk etter ferdighet

Å avbryte ein samtale med statsråd Sivertsen utan å bringe skole-spørsmål på bane, ville vera som å sette seg i ein teatersal og sovne før teppet går opp. Vi spurte han om planene for norskundervisinga i den niårige skolen, og dermed var han på gli for alvor. Vi tar med noe av det han sa om den reformen han har hatt så stor del i:

— Det er lagt fram utkast til læreplan på grunnlag av forsøk, og eg vil vise til den. Utkastet kjem opp i Stortinget til hausten.

Det er planer om ei differensiering i norsk, engelsk og matematikk, slik at ein lessar på elevane etter evner og krefter. Vi har god pedagogisk røynsle i norsk folkeskole, ikkje minst i den fadelte skolen, når det gjeld differensiering innanfor klassen. På ungdomsskolesteget i ein-skapsskolen blir det aktuelt for elevane å velje fag eller line, men ikkje som nå å «sortere» elevane anten til

framhaldsskole eller til realskole. Ved at skolen har eit allsidig evnegrunnlag, meiner eg vi kan skape betre forståing mellom elevar med ulike interesser og ein betre atmosfære også for dei som kanskje har tyngre for å følge med.

Vi vil skape forståing for menneske som er annleis og som tenker annleis enn ein sjøl. For held vi fram med, eller kjem vi i skade for å forveksle karakterar og intellektuell evne med den enkeltes verd som menneske, da gjer vi det vanskeleg og hardt for dei som ligg etter i skolen. Vi må skape ein atmosfære der alle kan trivast. Dette er ikkje noe nyoppfunni pedagogisk problem. Det er like gammalt som pedagogikken sjøl, og det set framleis like store krav til læraren.

★

I stortingskrinsar går statsråd Sivertsen for å vera nøktern. Men han blir varm når han talar om den niårige skolen, eller når han kjem inn på andre problem som krev ei løysing av han. Ein kan vera samd eller usamd med han. Men den nye kyrkje- og undervisningsministeren er ingen iskald trykk-knapp-administrator. Han hører på det andre har å seie — motmenn eller medmenn. Han er visst til og med merksam på at han kan ta feil. Ein eigenskap som ein ikkje ser for ofte hos norske politikarar....

Filmtekstene fjernt —

(Over fra s. 1).

medlemmer kommer med framlegg til styret. Vi er glad for at det blir arbeidd med slike spørsmål ute i organisasjonen.

★

Tønsberg-laget under sin dyktige formann, Einar

Tillitsmenn i laget

LANDSSTYRET.

Stud. mag. art. Arne Kielland, Porsgrunn, f. t. Oslo, (formann)

Stud. ocon. Alfred Kvalheim, Bøvågen f. t. Oslo, (nestformann)

Stud. mag. art. Harald Løvaas, Skien f. t. Oslo

Rektor Halvor Dalene, Bø i Telemark

Programsekr. Thor Frette, Vadso

Lektor Ivar Grotnæss, Oslo

Sekretær Asbjørn Liland, Oslo

Lektor Torkel Magnusdal, Kristiansand S.

Laboratoriearb. Tomas Refsdal, Rjukan

Banksjef Einar Sekse, Øystese

Stortingsrepr. Rakel Seweriin, Oslo

Dr. philos. Helge Ytrehus, Lillehammer.

VARAMENN:

Stortingsrepr. Einar Hovdhagen, Venabygd

Lagtingspresident Lars E. Vatnaland, Føresvik

Stortingsrepr. Trygve Bull, Oslo

Lensmann Birger Øverås, Kolvereid

Gymnasiast Per Seglen, Oslo

Gymnasiast Hallvard Kåre Kuløy, Bø i Telemark.

FORMANN I ARBEIDSUTV.: Alfred Kvalheim

SEKRETÆR I LANDSLAGET: Harald Løvaas

KASSERER I LANDSLAGET: Hallvard Endal.

AVISA «SPRÅKLIG SAMLING»: Per Egil Hegge, Inderøy, f. t. Oslo (redaktør)

Stud. filol. Jostein Stokkeland, Jæren, f. t. Oslo (red.medl.)

ØKONOMINEMNDA: Lærer Leif Egerdal, Bryn (formann).

Tønnesen, understreker sterkt den verdien studiearbeidet har. En studiering er alt i arbeid, og flere kommer. Det gjelder å sette medlemmene inn i den språkhistoriske bakgrunnen så vel som i dagens problem.

I aksjonsuka holder laget et hovedarrangement i Tønsberg. Ellers tar medlemmene sin tårn i andre deler av fylket. Sandefjord og Horten står øverst på angrepslista.

KRONIKKEN

(Over fra s. 3).

syn på språkproblemet slik: Jeg forkaster den nasjonale tendensen — jeg tror ikke at jeg blir mer norsk ved å skrive «sola» istedenfor «solen». Og jeg forkaster kulturvern-tendensen — jeg tror ikke at jeg blir mer kultivert ved å skrive «solen» istedenfor «sola». For meg står begge tendensene som uttrykk for et primitivt og magisk syn på språket — et syn som må bekjempes fordi det er i nær slekt med det syn som ligger til grunn for alle rasefordomer.

Til gjengjeld går jeg inn for den sosiale tendensen. Alle språks ytre former er like gode, og når jeg skal velge mellom de mange formene vårt rike, norske språk byr på, vil jeg velge dem som er mest alminnelige i både bygd og by. Ikke fordi det er noe særskilt framifrå og gjevt ved de ordene og formene flertallet bruker, men fordi det er demokratisk og praktisk — og fordi det er rettferdig og riktig at et folks skriftspråk bygger på flertallets talespråk.

EN RADIOREPORTER - - Landsmøtet

(Over fra s. 2).

— Den som hevder det, bør lytte til Senja-målet! hogger Sørensen inn. Ordtilfanget er uvanlig rikt. Setningsbygginga er ledig og elegant og kjapp. Og så er det slik humor i dette målet, humoren er en del av dialekten. En radioreporter som får i stand en samtale på Senja-målet med en god forteller, han er sikker på å få et godt program!

— Hvordan er det med opplegget for aksjonsuka i Tromsø?

— Det er i emning, her er framleis sol og sommar og ferietid. Men forfatteren Lars Berg og jeg har store planer, slutter Sørensen.

Denne samtalen hadde vi i august, mens Tromsø ennå lå et par grader over Oslo i maksimumstemperatur. Og at de to herrene nå har satsa mye på å få til ei aksjonsuke med smell i, er vi visse på. Det blir kanskje en del å høre fra Tromsø framover.

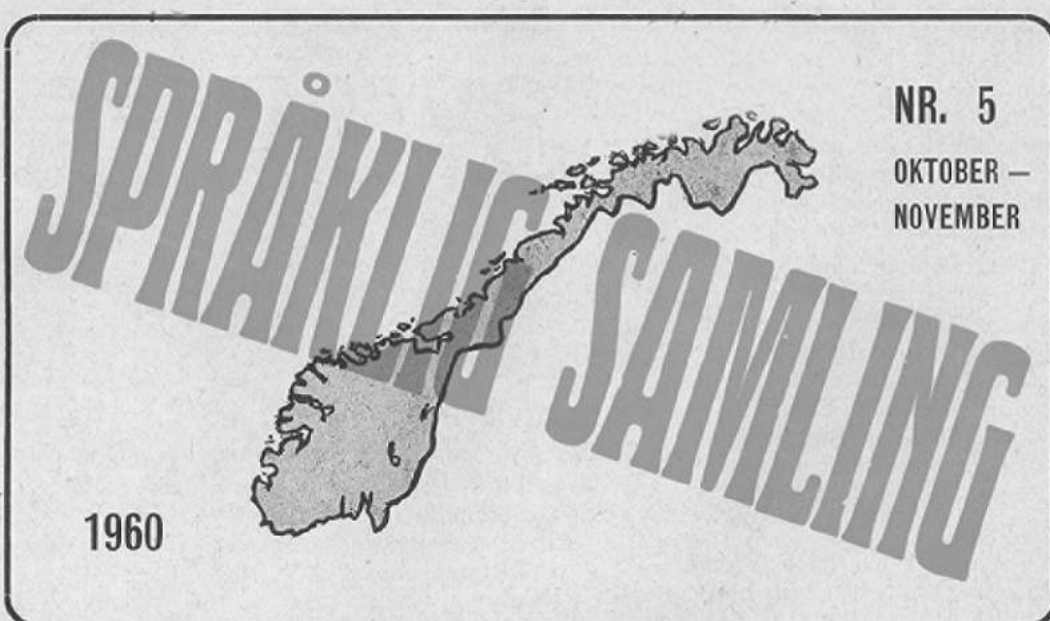
Som vi har skrivi før, held Språklig Samling landsmøte i Bø, Telemark, helga 26. og 27. november.

Neste nummer av avisa blir sendt ut om lag 1. november. Då prentar vi ein påmeldingslapp i avisa. Dei som reknar med at dei kan dra til Bø, klipper ut kupongen, fyller han ut og sender han til oss. Vi vil altså ikkje lage egne påmeldingsark. Så sjå etter i neste nummer — og ver rask med å sende inn påmeldinga di.

ETT FOLK

— ETT SPRÅK

★ UTGITT AV LANDSLAGET FOR SPRÅKLIG SAMLING ★

ETT ÅRS VEKST HAR GJORT SPRÅKLIG SAMLING TRE GANGER STERKERE

Aksjonsuka i september ga oss 10 nye lag

Språklig Samling kan notere en pen framgang fra landsmøtet i desember i fjor. På disse 11 månedene har laget auka medlemstallet fra 500 til om lag 2000 og det er skipa nær tjue nye lag, slik at lagstallet er kommet opp 30. Det vil si at auken er mer enn tredobbel.

Auksjonsuka i september var en mektig stimu-

lans for organisasjonen. Det var først og fremst her vi høsta fruktene på lagsfronten. Det blei holdt ei rekke møter rundt om i landet — og nye lag og medlemmer kom til. Vi bringer notiser om nye lag inne i avisa. Dessuten klarte aksjonsuka å engasjere avisene — og ei rekke polemikker fikk sitt startskudd i uka.

Vel møtt i Bø

Vi ønskjer alle landsmøtedeltakarane hjertelig velkomne til positive drøftingar og hyggelig samvær i Bø.

Halvor Dalene
formann i Bø lokallag.

Hallvard Kåre Kuløy
formann i elevlaget
ved landsgymn.

«Dommerne bør slutte opp om den nye læreboknormalen»

Juridisk språkbruk drøfta på dommermøte i Bergen

I et foredrag om juridisk språkbruk i Bergen 23. september, hevdta høgsterettsdommer Karsten Gaarder at dommerne i prinsippet bør slutte opp om den nye læreboknormalen. Taleren hevdta at den juridiske stilen har en rekke feil. Det er komisk å høre hvordan små, dagligdagse ting, som menigmann kan omtale på en enkel og likeframt måte, kan skrives uhyre vanskelig når en dom-

stol skal omtale ei sak. Høgsterettsdommeren dro fram mange eksempler på de lange og ofte uforståelige vendingene som fins i dommer.

Etter foredraget, som ble holdt på et møte i Den norske dommerforening, var det debatt. Somme av talerne gikk sterkt mot forslaget om at domstolene skal nytte den nye læreboknormalen. Dess-

(Over til side 2)

Skriftlig sidemålseksamen i nest siste gymnasklasse

Sidemålsnemnda legger fram innstillinga si

Sidemålsnemnda til Landslaget for Språklig Samling har nå avslutta arbeidet med innstillinga si, som er sendt ut til drøfting i lokallaga.

Nemnda går enstemmig inn for å flytte fram den skriftlige eksamen ett år i gymnasen. Det er ikke tanken at kunnskapskrava skal reduseres eller at stiloppgavene skal gjøres lettere. Nemnda meiner at oppgavene i dag er så pass elementære at det vil være en fordel om yngre elever får prøve seg på dem.

Medlemmene foreslår ei omlegging og effektivisering av undervisninga i sidemålet, som nå er spreidd over for stort tidsrom. Nemnda går derfor inn for å beholde det samme litteraturpensumet i gymnasen, både i hoved- og sidemål. Nemnda går også inn for at det blir lagt mer vekt på stillære i morsmålsundervisninga. Etter nemnda sitt framlegg skal norsktimene i siste gymnasklasse i stor monn nyttas til gjennomgåing av litteratur, og arbeid med hovedmålet.

Til en viss grad tar innstillinga for seg planene for den niårige enhetsskolen. — Nemnda foreslår også en del nye undervisningsmetoder. Medlemmer kan få innstillinga ved å kontakte sekretariatet.

Sunnalsøra og Otta nye sentra i organisasjonen

200 mennesker på kulturkveld i Lunde-laget

Møre og Romsdal fikk sitt tredje lag i aksjonsveka. 63 medlemmer teikna seg då Sunndal lokallag blei skipa. Sigmund Vigerust, Sunndalsøra, heiter formannen.

På Nesna i Nordland har Skule Moe og tjue andre elever ved lærarskolen starta lokallag.

I Kolvereid i Nord-Trøndelag tok lensmann Birger Øverås initiativet til å få stifta lag. Per Holm er formann. Laget rekner med at det blir

opinionen i denne saka, trass i at riksmålsfolk prøver å skape ei kjensle av at vi er utsette for tvang. Laget hevda likevel at sjølv kravet er eit ypperlig samlingsmerke og det reknar ikkje med at voteringsgrunnlaget er noe hovudproblem. Men (Over til side 2)

Språklig trekantslag i NRK

Helge Ytrehus vår mann i «Rettferd i målstriden»

Språklig Samling er offisielt godtatt på linje med de to tradisjonelle kamplaga på målfronten, Riksmålsforbundet og Noregs Mållag.

I slutten av november møter de tre organisasjonene hverandre til dyst i Norsk rikskringkasting. «Rettferd i målstriden» er tittelen på programmet. Arbeidsutvalget har gitt dr. philos Helge Ytrehus i oppdrag å representere Språklig Samling i trekantduellen. Ytrehus skulle være vel kjent for de fleste. Han er medlem i landsstyret vårt og dessuten styremedlem i Lillehammer og omland lokallag.

Riksmålsforbundet stiller opp med redaktør Ernst Sørensen og Noregs Mållag med teaterkonsulent Ivar Eskeland.

satt i gang arbeid på Nærøy og Foldereid med.

Ole A. Torgersrud står i brodden for Otta lokallag. Gudbrandsdalen har eit lokallag frå før, ved landsgymnaset i Vinstra.

Tidligere stortingspresident, rektor Gustav Natvig-Pedersen er valt til formann i Stavanger lokallag.

Telemark kan notere fire nye lag og grupper. I Sauherad har Reidar Åvik vært

(Over til s. 2)

Påmelding til landsmøtet 26. og 27. november

Med dette nummeret av avisa innbyr vi medlemmene våre til landsmøte i Bø i Telemark helga 26. og 27. november. Detaljar om arrangementet og programmet finn du inne i avisa. På side 2 har vi prenta ein påmeldingsblankett. Dei som er interesserte i å vere med på landsmøtet, må snarast råd er fylla han ut og sende han til Språklig Samling, postboks 636, Oslo. Siste frist for påmelding er 15. november.

La oss markere framgangen frå aksjonsveka. — Møt opp i Bø!

STUDIEPLANEN ER KLAR

5 BREV OM SPRÅKHISTORIA OG SITUASJONEN I DAG

Etter landsmøtet kan medlemmene sette fart i studiearbeidet. Sekretariatet har lovt at studieopplegget skal være klart til Bø. I 5 brev blir ulike sider av språkhistoria og den aktuelle situasjonen lagt fram i form av korte artikler. På bakgrunn

Folkerøysting -

(Over fra s. 1).

det frarår at vi seier ja til kravet fordi det vil vere å redusere Stortingets maktområde, noe som kan få farlige følger. Dessutan peiker laget på den store fåkunna i målsaka. Endelig meiner laget at det er inkonsekvent om Språklig Samling blir ein aktiv talsmann for folkerøysting, etter som vi stør den offisielle tilnærminga.

Elevlaget ved Gudbrandsdalen off. landsgymnas hevder at tida ikkje er mogen for å halde ei folkerøysting.

Dei som ønskjer det, kan få synspunkta frå desse laga ved å vende seg til sekretariatet.

av artiklene blir det utarbeidd en del punkt og spørsmål som skal danne grunnlaget for diskusjonene.

I 1. brev får vi en oversikt over språkhistoria fram til år 1900. 1907, 1917, 1938 og 1952 er sentrale årstall i brev 2, som gir språkhistoria videre fram til vår tid. I det neste studiebrevet understreker forfatterne den sosiale bakgrunnen for språkstriden og dveler ved begrepa folkemål, talemål og skriftspråk. «Samfunnet vi lever i», er tittel på 4. brevet. Her møter vi samlingstanken i skole, aviser, litteratur, teater og radio, og vi får ei foling med påverknaden fra fremmede språk. Det siste brevet tar for seg de argumenta som motstanderne våre bruker flittigst i diskusjonen.

Fra nyttår setter vi i gang studiearbeidet for alvor.

Mye anna stoff

må stå over denne gongen. Landsmøtet krev sin plass, og avisa er lita.

DOMMERNE - -

(Over fra s. 1).

verre var det satt av for kort tid til debatten, slik at problemet ikke ble grundig gjennomdrøfta.

I en samtale med Språklig Samling sier høgsterettsdommer Gaarder at det særlig er den overdrevne bruken av substantiver som er den store bøygen. Det er utvekstene fra den gamle kancellistilen som sitter igjen.

— Er det noen utvikling å spore?

— Ja, det har da skjedd store framskritt etter jeg ble juridisk kandidat for 35 år sia, svarer høgsterettsdommeren. Og den utviklinga er fremdeles i gang. Språket er blitt mye ledigere, og det gjelder også den juridiske språkbruken.

★

Høgsterettsdommer Gaarders foredrag vil bli trykt i ett av de første numra av «Medlemsblad for Den norske dommerforening.»

Programmet

for landsmøtet i Bø 26. og 27. november 1960

LØRDAG 26.

kl. 17.00 Åpning. Velkomsthelsing. Val av dirigentar, sekretærer og ulike nemnder.

kl. 17.30 Årsmelding. Rekneskap.

kl. 19.30 Festmøte.

SØNDAG 27.

kl. 10.00 «Ein samlande skriftnormal». Kort innleiing. Ordskifte.

kl. 11.15 «Sidemålets plass i skolen»
«Kravet om folkerøysting»
Gruppearbeid.

kl. 13.00 Middag.

kl. 14.30 Plenumsdebatt Sidemålet — Folkerøysting — Samlenormal.

kl. 16.15 Val av formann, nestformann, landsstyre og revisorar. Kontingent for 1961. Eventuelt.

kl. 17.00 Avslutning.

Nye sentra ~

(Forts. fra side 1).

kontaktmannen. Styret blir konstituert i disse dager. Det har vært ualminnelig sterk

oppslutning i nettopp denne kommunen, og det kan vel skyldes den kløyvende språkstriden som har herja bygda i seinere tid. — Johs. Søreid fra Skotfoss står i spissen for Solum-laget. — I Heddal og Notodden lokal-lag heter den første formann Odd Hansen. Drangedal har til nå ikke konstituert seg.

Fra Tromsø melder Lars Normann Sørensen at lokal-laget blir offisielt stifta om få dager. Det blir arbeidd med å få aktivisert Tromsdalen og Finnsnes og i første omgang.

På mange stader fikk vi nye kontaktfolk, slik at vi kan vente fleire lag i haust. Elles blei det arrangert ei rekke gode møte. I Lunde samla rektor Halvor Dalene 200 mennesker. I Nesbyen tala stortingsmann Einar Hovdhaugen til over 100 mennesker, og like godt var frammet i Arendal og Bø. Forfatteren Waldemar Brøgger hadde to svært gode møte i Lillehammer og Porsgrunn, og mye folk var til stades.

BØ LOVER BILLIG OPPHALD

Rimelig overnatting — Reiseutjamning på møtet

Så er det bare eit par veker att til landsmøtet i Bø. Det er dei to lokallaga i bygda som er tekniske arrangører, Bø lokallag og elevlaget ved landsgymnaset. Halvor Dalene og Hallvard Kåre Kuløy, som er formenn i laga, melder at alt blir gjort for å skaffe deltakarane eit billig og samstundes godt opphald i bygda. Ungdommen, og gjerne eldre med, kan overnatte på landsgymnaset for eit par kroner, men då bør dei ta med sovepose. Dei som ønskjer å sove betre, får plass på hotell for om lag 10 kr. All mat blir servert på gymnaset. Frokosten kostar kr. 2,50 og midt-dagen blir ei krone dyrare. Sjelve landsmøtet blir halde på gymnaset, som ligg 10 minutt frå jernbanestasjonen.

Landsmøtet tar til kr. 17 laurdag. Det kjem sørgående og nordgåande tog til Bø om lag kl. 16.35. Folk i Kristiansand kan reise heimanfrå kl. 12.52, frå Arendal kl.

13, Rjukan kl. 13.20, Porsgrunn kl. 15.01, Tønsberg kl. 13.10 og Oslo kl. 13 — for å nemne noen sentrale stader.

Togsambandet er like godt attende søndag ettermiddag.

Det blir ikkje aktuelt for Landslaget å søkje om rabatt på jernbanen. Men vi ordnar oss såleis at alle deltakarane på landsmøtet gir tilskott til ei kasse for reiseutjamning. På det viset reknar vi med at kostnadene for kvar einskild skal bli minimale.

Klipp ut og sendt påmeldinga til
SPRÅKLIG SAMLING, postboks 636, Oslo
før 15. november.

KLIPP UT!

Påmelding til Landsmøtet

Namn	
Adresse	
Eg reknar med at eg kjem til Bø ..... kl. .... dag	
Eg ønskjer å bu	på landsgymnaset ☐ på hotell ☐ (Sjå opplysningane).
KLIPP UT!	KLIPP UT!

BØ ELEKTRISKE FORRETNING LIL

gjev sakkunnig rettleiing i val av

Radio, Fjernsyn, Elektriske koke- og varmeapparat.

Telefon nr. 46 - Bø i Telemark

Hørte Samvirkelag

Assortert landhandel

Shell bensin og olje

Notariusbekreftet
netto-opplag: 35 503

Stavanger & Aftenblad
BLADET FOR ROGALAND

Alle
legger
brett på -

Åse Gruda Skard

BARN I DAGLIGLIVET

Dosent i barnepsykologi, Åse Gruda Skard, har i denne nye utgaven av sin praktiske foreldre bok tilføyet en mengde nytt stoff om barnas sinn og handlemåte, og de problemer en oppdrager til stadighet står overfor. Boken er gjennomillustrert med fotografier og tegninger og koster ib. kr. 32,50. «Det er et veldig stoffområde i denne boken, og det er fremstilt slik at den jevne leser har mulighet for å følge med i det... Den gir oppdrageren glede over og tro på sin oppgave. Den gir solid kunnskap om hva vi kan vente av barn på ulike alderstrinn... Vi trenger dens kloke innsikt og gode råd vi oppdrager av i dag.»

Astrid Vatne i «Adresseavisen»

«Tonen i boka er trygg, varm og menneskelig.»

Sonja Hagemann i «Dagbladet»

J. W. CAPPELENS FORLAG

NÅ MÅ VI

ha årspengane frå dei medlemmene som ikkje har betalt for 1960. Sekretariatet må ha fullstendig oversyn over medlemstalet før landsmøtet sist i månaden.

Ver vennlig og send kr. 5 (kr. 2,50) over postgirokonto nr. 163 78 snarast.

SPRÅKLIG SAMLING

Utgitt av Landslaget for Språklig Samling

REDAKTØR:

Per Egil Hegge

REDAKSJONSMEDLEM

Jostein Stokkeland

ANSVARLIG REDAKTØR

Arne Kielland

Redaksjon og ekspedisjon: postboks 636, Oslo.

Postgirokonto nr. 163 78 - Utgitt i Oslo.

— Abonnement pr. år: kr. 5. —

TRYKT HOS S. BERN. HEGLAND, FLEKKEFJORD.

Neste steg

Om et par uker samles vi til landsmøte for andre gang i lagets korte historie. Vi kan gle oss over en markert framgang fra i fjor. På elleve måneder har vi auka lags- og medlemstallet tre ganger.

Vi har bygd den første grunnmuren. Nå er vi blitt så sterke at vi må ta viktige, ofte prinsipielle, spørsmål opp til drøfting. Programmet for landsmøtet varsler en ny periode i laget.

Møtet i Bø skal ta stilling til sidemålets plass i skolen og kravet om folkeavstemning. Vi legger likevel ikke skjul på at den saka som vil bety mest for arbeidet vårt, er planen om en samlande skriftnormal. Landsstyret ønsker at det skal bli satt ned ei nemnd som skal utarbeide framlegg til en slik privat normal eller rettesnor om en vil.

Ulike syn vil trulig tørne i hop i enkelte av disse sakene. Vi skal være glad for det. Vi ønsker at spørsmåla må bli gjenstand for saklig og fordomsfri vurdering. Også på det viset håper vi at Bø skal gi oss et sterkt landsmøte. Vel møtt i hjertet av Telemark!

Juristene og språket

Det var ikke noe nytt spørsmål mennene i Justisdepartementet, der han gikk inn for et ledigere språk. I innledinga sier han m. a.: «Stortingets justiskomite uttalte 1912 i sin innstilling om civilprosessreformen, at det var øns-

Spennende innspurt for stafettlaga

A-laget seiler opp som favoritt

— Jeg holder en knapp på A-laget, sier den fornøydde formannen i Økonominemnda vår, Leif Egerdal. Det nærmer seg innspurten for de tre stafettlaga våre. På hvert lag er det satt opp 50 mann. Deltakerne gir et beløp hver når de får budstikka, krysser av og sender den videre. — C-laget starta best, men fikk en daudperiode. Nå er budstikka på vandring igjen. B-laget har passert halvvegs i fin form, men det spørs om ikke A-laget har igjen det letteste terrenget. Dette laget har alt hatt sin visitt i Finnmark.

— Hvor mange penger har dere fått inn på stafetten?

— Foreløpig 1105 kroner, med C-laget som største bidragsyter på kr. 460. Dessuten har krone-rullinga gitt oss verdifulle inntekter.

Så gjenstår det å appellere til deltakerne på stafettlaga: vær raske når dere får budstikka. Vi vil ha laga i mål før landsmøtet.

skelig å få lovsproget forenklet og fornorsket. (Innst. I XV — 1912, s. 5). Både lovsproget og det almindelige departements-sprog har i de senere år undergått en påtagelig utvikling i retning av klar og naturlig norsk sprogbruk. Men ennå er det mange levninger fra tidligere tiders «kancellistil» med lange sammenslyngede perioder, stivnede fraser og dansk-tyske ord og uttrykk som ikke lenger er naturlige for oss.

Det trenges et bevisst og planmessig arbeide for å få departementssproget mere enkelt og fritt, og mere svarende til norsk sprogfølelse i nutiden.

Dette problemet er kanskje aktuelt fremdeles?

BØ

TOBAKKSFORRETNING

Tlf. 186 - Bø i Telemark

Alt i steintøy, glastøy og presangar.

Bø Maskin & Teknikk

Tlf. 134 - Bø i Telemark

Vest-Telemarks best assorterte RØRLEGGFORRETNING

Alt i BAKERVARER til rimelige priser

Hallvard Berge

BAKERI — KONDITORI

Tlf. 279 a - Bø

Ta en tur innom vår nye kafé!

Stort, lyst lokale.

Centrum Kafé

Tlf. 279

Ungdommar om samtida i moderne språkdrakt

Motstandarane våre vil kanskje seie at det er pretensiosst av oss å gi ut eit Kulturskrift. Vi har likevel våga det. Skriftet vil ligge føre i Bø. 2 kroner er prisen for 28 sider.

Skriftet inneheld så mye. Afrika har fått sitt varme helsingdikt, og det gir oss ein peikepinn om at skriftet

er aktuelt i innhald. Vi skal ikkje røpe forfatarane, men emna i artiklane og intervjuja spenner frå etikk og kjærleik til strukturendringar i skolen, sosiale ungdomsproblem og internasjonalt samliv. Ei novelle og fleire dikt gir variasjon.

Synspunkta og tankane i skriftet står for forfatarane si eiga rekning. Meininga med skriftet har vore å samle synspunkt frå ungdommar med ulike interessefelt — og presentere dei i ei moderne språkform, slik ho blir nytta av kvar einskild.

Opplysningsfakkelen

Vi takker for disse bidraga:

Ivar Skjånes svarer på utfordring, gir kr. 25 og utfordrer lærer Anna Katrine Skjånes, Elisenbergvegen 26, Oslo, og lærer Bodil Skjånes Dugstad, Marie Qvamsveg 29, Trondheim.

Mathilde Broch svarer på utfordring og gir kr. 1.

Einar Tønnesen gir 10 kroner og utfordrer denne gangen skolestyrer Ivar Eivindson, Urds v. 1, Kristiansand, likningsrevisor Arne Pedersen, Arendal, skolestyrer Leif Anfinnsen, Våle i Vestfold, adjunkt Jens Amdal og lærer Ingvar Dillan, Nøtterøy, lærer Kvålen, Teie, skolestyrer Ottar Tverbakk, Rognan, skoleinspektør Viggo Ørstrand, Nes på Romerike, og skoleinspektør Aune, Mossjøen.

Per Aurstad, Porsgrunn, svarer på utfordring og gir kr. 20.

Ole Ulleland, Elensvågen, svarer på utfordring og gir kr. 10.

FRAMLEGG TIL LANDSMØTET

Arbeidsutvalet har sett 15. november som frist for dei som ønsker å komme med framlegg til landsmøtet.

Erling Nodeland, Carl A. Gundersen og Ivar Haraldstad, alle Kristiansand, svarer på utfordring og gir hver kr. 10.

Peter Viken, Nesbyen, svarer på utfordring og gir kr. 10.

Ludv. Oppedal, Husøysund, svarer på utfordring og gir kr. 10.

Sjøløst er det høve til å støtte oss med bidrag om en ikke er blitt utfordra. Vi vil være svært takknemlige for det. Utganga av kulturskriftet vårt vil koste oss en del, og vi oppfordrer medlemmer og andre som sympatiserer med oss, om å gi sitt bidrag.

Bø Byggeforretning

Byggeartiklar

A/S Moderne Kjøkken

Fargehandel

Kjøkkenutstyr

Tlf. 115 - 103

A/L Telemark Fruktsalslag

GVARV

Pakking og omsetning av frukt. Omsetning av plantevernmidlar og reiskapar til hagebruket

Telemark Eggsentral

Engrosomsetning av egg og fjørfeslakt.

Mottakarstasjon for ull i Telemark.

Telefon Bø i Telemark 183

Drikk MJØLK frå

BØ MEIERI

L/L BØ MØLLE

BØ I TELEMAR

Midtbygda Handelslag

Tlf. 62 - Bø i Telemark.

Snarkjøpsbutikk med eiga manufakturavdeling

Årets nye skjønnlitterære BØKER får De nå hos oss.

Stort utval i SKRIVESAKER og KONTORMATERIELL.

K. Sandåker - Bok- & Papirhandel

Bø, Telemark

TRYKKSAKER

utføres på alle målføre.

Rimelige priser — hurtig levering.

Bø Papir og Trykk

Det største utval i jernvarer - kjøkkenutstyr og sportsartiklar finn De hjå oss. Alf Bjerckes maling. Jøtul og Ulefoss omnar og kaminar.

Bø Jernvareforretning A/S

Kommer De til Bø, besøk

Nymoens Kafé

Vis a vis Telemark landsgymnas.

Plass til 150 gjester.

LUNDE SPAREBANK

LUNDE I TELEMAR

Ordner alle vanlige bankforretninger.

BYGGMESTER **SÅMUND TRESLAND** GVARV

Autorisert entreprenør.

BANKEN FOR BØHERINGANE

Bø Sparebank

Over 100 år i bygda si teneste.

Sensasjon på boligmarknaden!

Einesal av Solheims typehus levert ferdig over grunnmur for kr. 33.000, for 85 m² leilighet, alle installasjonar inklusive.

H. H. KAASA A/S Bygningsforretning.
Tlf. 154 - Bø i Telemark.

Bø
Frisørsalong
Moderne klipp
og frisering.

Venner av nynorsk
venner av bokmål
forenes om målet
i Språklig Samling.
Venner av Språklig
Samling er venner
med klær fra

Gjermund Grivi

Johs. Haugen

GVARV

Assortert landhandel

GVARV
PØLSEFABRIKK

*Prima
fårepølser*

Gvarv
Samvirkelag

Assortert landhandel

AUVER ØYGARDEN

GVARV

Assortert landhandel

Ur - Brillor - Kikkerter
i godt utvalg

**Slettemo
Ur & Optik**
B Ø - Tlf. 180

**FRØYATUN
TRIKOTASJE**

Godt utvalg i
GARN og
TRIKOTASJE

PEDER OLSENS EFTF.

Tlf. 53 Bø i Telemark
BAKERI og KAFÉ

★ *Bø og distriktet helsar* ★

Telemark Yrkesskule

Opplæring i desse fag:

Mekanikerklasse 10 mnd. Landbruksmekanikerklasse I og II, 2-årig opplæring. Maskinarbeiderklasse, 10 mnd. Elektrikerklasse, 10 mnd. Sveisekurs frå 2 mnd.—4 mnd. Tømmerklasse I, 10 mnd. Tømmerklasse II og III, 2-årig opplæring. Snekkerklasse I, 10 mnd. Snekkerklasse II og III, 2-årig opplæring. Kjole- og draktsaumklasse I, 10 mnd. Kjole- og draktsaumklasse II og III, 2-årig opplæring. Lin- og kjolesaumklasse, 10 mnd. Vevklasse, 10 mnd. Lin- og kjolesaumklasse, 5 mnd. Vevklasse, 5 mnd.

Fri opplæring — Skulestipend.

Dei som har betala inn A-trygd i 30 veker samanhengande eller i 45 veker oppdeila tid, får opptil kr. 1.800,— i stønad til yrkesopplæring. — Kursa tek til i august månad. Søknad innan 1. juni. Skriv etter plan og søknadsskjema. Adr.: Lunde i Telemark, tlf. 45.

Saude og Nes Sparebank

Akkerhaugen og Gvarv

SØLV - PLETT - TINN

Bunadsølv

Gullsmed Besteland

Telefon 202 - Bø i Telemark

ERIK H. BØ

Tlf. 22 Bø i Telemark

KONFEKSJON OG MOTEVARER

HEGLANDS BOKTRYKKERI,
FLEKKEFJORD

**Telemark
Sålefabrikk**

Tlf. 156 - Bø i Telemark

Innleggsålar i pels, ull og filt.
Saueskinnstrekk for bilseter.

NILS GRIVI

Tlf. 37 - Bø i Telemark

Kolonial, glas og steintøy

Velkomen i vår snarkjøpsbutikk!

Godt utvalg i kolonial, delikatesser,
frukt og grønnsaker.

T. Wreim, Telefon 64.

Det største utvalg i
MØBLAR og SPORTSARTIKLAR
finner De nå hos

Einar Kåsa

ALT I KOLONIALVARER
MANUFAKTUR OG SKOTØY

Bø Samvirkelag, Tlf. 7

— **MØBELHALLEN** —
BØ I TELEMAR

Alt i MØBLAR

Centrum Elektro A/s

BØ I TELEMAR

Elektrisk utstyr - Radio og TV-service.

Styret i LSS 2010–2011

Ingunn I. Ims (leder), Arne Torp (nestleder), Thomas Hoel (sekretær), André Stryger (kasserer), Hans-Christian Holm (styremedlem), Andreas Drolsum Haraldsrud (styremedlem), Vanja Røkkum Jahnsen (styremedlem), Hege Hellum (styremedlem), Ingvild Nordland (varamedlem), Eric Papazian (varamedlem), Ellen Skolseg (varamedlem).

SPRÅKLIG SAMLING

ISSN 0333-0362

Utgitt av Landslaget for språklig samling
Organisasjonsnummer 886 343 922

Ansvarlig redaktør: Hans-Christian Holm

E-post: redaksjon@sprakligsamling.no

Leiar: Ingunn I. Ims

E-post: i.i.ims@iln.uio.no

Nettsted: www.samnorsk.no

Adressa til laget og bladet:

Postboks 636 Sentrum, 0106 Oslo

Kontonummer 0532 1078666

Bladpengar: kr 175,–

Medlemspengar

(inkluderer bladpengar): kr 275,– per år
for skoleelevar og studentar

kr. 150,– per år

E-postadresse for spørsmål om abonnement
og medlemskap: kasserer@sprakligsamling.no

Innhold 3/2010

- 2 Redaksjonelt: Språklig Samling 50 år
- 3 Språklig samling 1/1960
- 7 Språklig samling 2/1960
- 11 Språklig samling 4/1960
- 15 Språklig samling 5/1960

www.samnorsk.no

